

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 15 ΜΑΪΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 12

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΕΩΔΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ «ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ», ΤΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Α'

Πολύχορδον ἤγειρε λύραν ἐν Δελφικῇ Γῆ ὁ μουσοτραφῆς καὶ μουσοπόλος Πρόεδρος τῆς «Ἑλληνικῆς Ἀνθρωπιστικῆς Ἐταιρείας» Καθηγητῆς κ. Κων/νος Βουρβέρης διὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἐν Δελφοῖς Διεθνoῦς «Πνευματικοῦ Συμποσίου», ἐπὶ τῷ σκοπῷ συζητήσεως θεμάτων «θεωρητικοῦ τε καὶ πρακτικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ».

Μεῖζονα δὲ περιποιήσατο τὴν τιμὴν καὶ πλείονα ἐδωρήσατο τὴν χάριν εἰς τὸν ταπεινὸν ὀμιλητὴν τοῦ θέματος «Τὸ ἀνθρωπιστικὸν Ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικὸν» τοῦ Κλημεντος Ἀλεξανδρέως» ἐν τῷ πλαισίῳ τοῦ γενικωτέρου θέματος «Ἀνθρωπισμὸς καὶ Χριστιανισμός». Ἀλλὰ «πεφόβημαι φόβον μέγαν», κατὰ τὸν τραγικὸν Ποιητὴν, μήπως πάρηχος καὶ ἄτονος ἀκουσθῆ καὶ ἡ ἡμετέρα φωνή, ἐν μέσῳ χάρου μὲν ἱεροῦ τὸ πάλαι καὶ πολυῦμνῆτου ἐν μέσῳ δὲ ἐπιστημόνων κορυφαιοτάτων καὶ ἐνδοξοτάτων, οἵτινες κἀνταῦθα, ὥσπερ

*«Ὁρφεὶ κithάρα μῦθος πέλεν, ὥσπερ εἶσκω,
Πάντας ἄγων μελέεσιν ὁμῶς ἀγαθοῦς τε
κακοῦς τε,*

*Ὡς δ' Ἀμφιονίη λύρη καὶ λάας ἔπειθε,
Ψυχὰς ἀντιτόπους πετρώδεας»¹,*

κατὰ τὸν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον ἐν τῷ Ἔπει «Παρὰ Νικοβούλου πρὸς τὸν υἱὸν» (Migne, P.G. 37, 1535 στίχ. 193/6) καὶ οὗτοι τὴν ἑαυτῶν λύραν ἐγείρουσιν, ἵνα ἔσωσι τὸ πάντοτε μὲν καινὸν καὶ δροσερὸν ἕσμα τοῖς ἀνθρώποις περὶ τοῦ «Ἀνθρώπου», τοῦ πολυστεφοῦς, τοῦ πολυσήμου καὶ πολυσκάρθμου τούτου ὄντος, τοῦ κατὰ θεῖαν βούλησιν τὴν συζυγίαν τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου, τοῦ πνευματικοῦ μετὰ τοῦ ὕλικου, τοῦ ὑπερκοσμίου μετὰ τοῦ ἐγκοσμίου ἀρμονικῶς φύσει συνδέοντος καὶ κατέχοντος, τοῦ Ἀνθρώπου!

* * *

1. Ἀπὸ σκοποῦ ἐπέλεξα ὡς θέμα τῆς παρουσίας Ἀνακοινώσεώς μου «Τὸ ἀνθρωπιστικὸν Ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικὸν»

1. «Ἡ κithάρα τοῦ Ὁρφέως, ὅπως λέγει ὁ μῦθος, καθὼς νομίζω, πού μὲ τὸ ἕσμα τοῦ μελωδοῦ ἐξ Ἰσοῦ καὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κατηύθινε»

Ἄλλως δ' ἐπίσης καὶ ἡ λύρα τοῦ Ἀμφίωνος (τοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης) κατέπειθε ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμη καὶ τὰς σκληρὰς ψυχὰς καὶ πετρώδεις».

τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως», διότι ὁ Κλήμης, ὁ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖς τοῦ Β' αἰ. ἀκμάσας, εἶναι ὁ πρῶτος χριστιανὸς συγγραφεὺς, ὅστις ἐπέτυχε νὰ συζεύξη τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν πνεῦμα μὲ τὸ χριστιανικὸν Ἰδεῶδες. Οὗτος πρῶτος ἠρύσθη πᾶν ὅ,τι ἄριστον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ μεγαουργίᾳ ἐπετελέσθη καὶ ἠδυνήθη νὰ προσαρμόσῃ τοῦτο πρὸς τὴν νέαν Διδαχὴν τοῦ Χριστοῦ. Οὗτος πρῶτος, ὡς ἄριστος γνώστης τῆς ὅλης πνευματικῆς δημιουργίας τῆς Κλασσικῆς Ἀρχαιότητος, ἐπέτυχε νὰ συναρμόσῃ διὰ θαυμαστῆς συζεύξεως τὰ περὶ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἀνθρώπου καὶ τοῦ Κόσμου φιλοσοφηθέντα μετὰ τῆς Χριστιανικῆς Κοσμοθεωρίας. Ἐλέγχων δὲ καὶ ἀναιρῶν τὰ μυθικὰ καὶ ψευδῆ, ὀρθῶς δ' ἐρμηνεύων τ' ἀληθῆ, κατῴρθωσε νὰ συγκεράσῃ κατὰ θαυμαστὸν πρᾶγματι τρόπον τὰ Ἰδεῶδη τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν πρὸς τὰς Ἀρχὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ Κλήμης ἐπέτυχε πρῶτος τὴν συμφιλίωσιν Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ, μάλιστα εἰς τοιαύτην ἔκτασιν, εἰς ἣν δὲν εἶχον ἀχθῆ οἱ Ἀπολογηταὶ τοῦ Β' αἰῶνος, ὡς ὁ Ἰουστινὸς ὁ φιλόσοφος καὶ Μάρτυς († 165 μ.Χ.), ὁ Ἀθηναγόρας (β' ἡμῖς Β' αἰ.) κ.ἄ. Ὁ Κλήμης φέρει τὴν τιμὴν, ὅτι ἄνευ οὐσιώδους παρεκκλίσεως εἰς ἀξιόμειπτον «Ἐξελληνισμὸν» τοῦ Χριστιανισμοῦ, προσήρμοσε τὴν Πλατωνικὴν Φιλοσοφίαν πρὸς τὰς ὑπερκοσμίους Ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐπιτυχῶν οὕτω νὰ διερμηνεύσῃ διὰ τῆς χρήσεως πολλῶν καὶ ποικίλων Πλατωνικῶν φιλοσοφικῶν ὄρων τὰς ἐξ Ἀποκαλύψεως Εὐαγγελικὰς Ἀληθείας περὶ Θεοῦ, Κόσμου καὶ Ἀνθρώπου, περὶ Ζωῆς καὶ Θανάτου, περὶ Ἠθικῶν Ἀξιῶν, περὶ τῶν στοιχείων τῆς Φύσεως, περὶ τῆς ἁρμονίας καὶ τοῦ κάλλους τοῦ Σύμπαντος κ.τ.τ.

2. Ὁ Κλήμης λοιπὸν ὁμιλεῖτω περὶ Ἀνθρώπου. Ὁ Κλήμης, ὅστις ἐν οἷς ἔζη χαλεπωτάτοις καιροῖς, δεδικαιολογημένως ἀπαισιόδοξον φωνὴν ἔδει νὰ ἐκβάλλῃ. Καὶ ὁμως οὗτος ἀισιόδοξεῖ διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἐν τῇ πλάνῃ κυλινδουμένου

ἀνθρώπου. Καὶ ἡ διδαχὴ τοῦ Κλήμεντος ἐκφράζεται ἐν πνεύματι οὐχὶ ἀπλῶς αἰσιοδόξα, ἀλλ' ἐν πεποιθήσει καὶ βεβαιότητι ἐπὶ τὴν ἐλευσομένην μεταβολὴν καὶ μεταλλαγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ βελτίω, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς «καινῆς διδαχῆς τοῦ Εὐαγγελίου», καθ' ἣν «ἰδοὺ τὰ πάντα γέγονε καινὰ» (Β' Κορ. 5,17)! Καὶ ἡμεῖς σήμερον ἀτενίζομεν μετὰ σκεπτικότητος τὸ μέλλον, προσβλέποντες ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν παντοδύναμον ἐπίδρασιν τῶν νέων προόδων καὶ ἀνακαλύψεων τῆς Ἐπιστήμης ἐφ' ὅλων τῶν πεδίων τῶν λεγομένων Θετικῶν Ἐπιστημῶν, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ μηχανοκρατικὴ κυριαρχία ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου· ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀτενίζομεν μετὰ σκεπτικότητος καὶ ἀπαισιόδοξου διαθέσεως, προσβλέποντες πρὸς τοὺς Νέους τῆς ἐποχῆς, τοὺς πραγματικῶς ἐν ἀναταραχῇ εὕρισκομένους καὶ ἐν ἐπαναστάσει πρὸς πᾶν ὅπερ ἀποτελεῖ Παράδοσιν καὶ ἱεράν Παρακαταθήκην τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἐπὶ τε τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου. Ἀλλ' ὁ Κλήμης ἔρχεται συνεπίκουρος καὶ ἀρωγὸς πρὸς ἡμᾶς, ἀποδιώκων διὰ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ πᾶσαν ἀπαισιόδοξον διάθεσιν ἡμῶν ἔναντι τῶν συγχρόνων προβλημάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἅπερ καὶ τότε καὶ εἰς πᾶσαν σχεδὸν ἐποχὴν, εἰ καὶ κατὰ διάφορον τρόπον, ἀνεφαίνοντο. Μὴ λησμονῶμεν, λέγει ὁ Κλήμης, ὅτι ἡμεῖς, οἱ κατὰ Χριστὸν μωροί, Ἐλικῶνα καὶ Κιθαιρῶνα καταλιπόντες, οἰκοῦμεν πλέον τὴν Σιών, ἐξ ἧς ἐξῆλθεν ὁ τε λόγος καὶ ὁ νόμος τοῦ Κυρίου. Ὁ λόγος δὲ καὶ ὁ νόμος οὗτος εἶναι ὁ πανσθενὴς ἀγωνιστής, ὅστις πέπρωται ἐπὶ τῷ θεάτρῳ παντὸς τοῦ κόσμου νὰ στεφανωθῆ. «Ἄδει δέ γε ὁ Εὐνομος² ὁ ἐμὸς οὐ τὸν Τερπάνδρου³ νόμον, οὐδὲ τὸν Καπίτωνος⁴ οὐδὲ μὴν Φρύγιον, ἢ Λύδιον, ἢ Δώριον, ἀλλὰ τῆς καινῆς ἁρμονίας τὸν αἰδίων νόμον, τὸν φερῶνονον

2. Εὐνομος, ποιητὴς καὶ κιθαρωδὸς ἐκ Λοκρῶν τῆς Ἰταλίας.

3. Τέρπανδρος, περίφημος λυρικὸς ποιητὴς ἐκ τῆς Ἀντίσσης τῆς Λέσβου. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔψαλλον τὰς ᾠδὰς του εἰς τὰ συστάτια των.

4. Καπίτων, διάσημος Ρωμαῖος νομοδιδάσκαλος, ἀκμάσας ἐπὶ Αὐγούστου, γενόμενος τὸ 4 π.Χ. καὶ ὕπατος.

Η ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Υ Π Ο Λ Ε Β Ζ Ι Λ Λ Ε

IV

Η ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΩΣ ΛΑΤΡΕΙΑ

«Δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα»
(Ψαλμ. 85,12).

23. Εἶδομεν μέχρι τοῦδε τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατὰ ἓνα γενικὸν τρόπον. Τώρα πρέπει νὰ σκεφθῶμεν τὰς διαφόρους ὄψεις αὐτῆς τῆς ἐπικλήσεως. Ἡ πρώτη ὄψις εἶναι ἡ προσκύνησις καὶ ἡ λατρεία.

24. Πολὺ συχνὰ αἱ προσευχαί μας περιορίζονται εἰς αἴτησιν, ἱκεσίαν καὶ μετάνοιαν. Καθὼς θὰ ἴδωμεν, τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ἤμπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ καθ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς τρόπους. Ἄλλ' ἡ προσευχὴ ἢ ὁποία δὲν ἔχει κάποιο ἰδιαιτέρον αἴτημα, ἢ δοξολογία πρὸς τὸν Θεὸν ἐξ αἰτίας τοῦ μεγαλείου Του, ὁ σεβασμὸς ὁ ὁποῖος ἀπονέμεται εἰς Αὐτὸν μετὰ τὴν μεγαλύτεραν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην, ἢ ἐπιφώνησις τοῦ Θεοῦ: «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου!», αὐτὴ ἡ προσευχὴ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πρώτη.

25. Ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ πρέπει νὰ φέρῃ εἰς τὴν μνήμην μας τὸν Ἰησοῦν. Τὸ ὄνομα εἶναι τὸ σύμβολον καὶ ὁ φορεὺς τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλως, ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος θὰ ἦτο ἀπλῆ εἰδωλολατρεία λέξεων. «Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ»¹. Ἡ παρουσία τοῦ

1. Β' Κορ. 3,6.

τοῦ Θεοῦ, τὸ ἄσμα τὸ καινόν, τὸ Λευιτικόν»
(Ψαλμ. 95, 1. 97,1):

«Νηπενθές τ' ἀχολόν τε, κακῶν ἐπίληθες ἀπάντων»⁵ (Ὁδ. Δ' 220). Καὶ προσθέτει: «Γλυκὺ τε καὶ ἀληθινὸν φάρμακον πειθοῦς ἐγκέκραται τῷ ἔσματι». Λόγοι ὑψιπετεῖς, λόγοι πράγματι θεόπνευστοι, λόγοι τῆς αἰσιοδοξίας τὸ ἄρωμα κομίζοντες· λόγοι πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους πασῶν τῶν ἐποχῶν ἀπευθυνόμενοι.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

5. «Ποῦ διαλύει κάθε λύπη καὶ καταπαύει τὸν θυμὸν, ποὺ κάμνει νὰ λησμονοῦνται ὅλα τὰ κακά».

6. «Μέσα εἰς τὸ ἄσμα αὐτὸ ὑπάρχει τὸ γλυκὺ καὶ ἀληθινὸν φάρμακον τῆς πειθοῦς (τῆς πειστικῆς δυνάμεως)».

Ἰησοῦ εἶναι τὸ πραγματικὸν περιεχόμενον καὶ ἡ οὐσία τοῦ Ἁγίου ὀνόματος. Τὸ ὄνομα φανερώνει τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ καὶ φέρει τὴν πραγμάτωσίν της.

26. Αὐτὸ ὁδηγεῖ εἰς καθαρὰν προσκύνησιν. Καθὼς προφερόμεν τὸ ὄνομα, θὰ ἔπρεπε ν' ἀνταποκρινώμεθα εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας. «Πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ»². Τὸ νὰ προφέρωμεν μετὰ περισκεψίν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ σημαίνει νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι ὁ Κύριός μας εἶναι τὸ πᾶν καὶ ἡμεῖς τίποτε. Μετὰ αὐτὴν τὴν γνώσιν πρέπει νὰ προσκυνῶμεν καὶ λατρεύωμεν. «Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ πᾶν γόνου κάμψῃ»³.

V

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΝΟΜΑ ΩΣ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

«Θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσον με»
(Ψαλμ. 53,4).

27. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ μᾶς φέρει κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν παρουσίαν Του. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι παρὼν εἰς τὸ ὄνομά Του ὡς Σωτῆρ, διότι ἡ λέξις «Ἰησοῦς» σημαίνει ἀκριβῶς αὐτό: Σωτῆρ ἢ σωτηρία. «Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἔστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον τοῖς ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»¹. Ὁ Ἰησοῦς ἤρρισε τὴν ἐπίγειον ἀποστολήν Του θεραπεύων καὶ συγχωρῶν, δηλαδὴ σώζων τοὺς ἀνθρώπους. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἢ ἀρχὴ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὀνόματος εἶναι ἡ γνώσις τοῦ Κυρίου μας ὡς προσωπικοῦ Σωτῆρος. Ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ κάθε ἀνάγκης.

28. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ δὲν μᾶς βοηθεῖ μόνον νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν μας. («Ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν· ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήψετε»²). Ἄλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ θεραπεύει ἤδη τὰς ἀνάγκας μας. «Ὅταν ἔχωμεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας τοῦ Κυρίου μας, θὰ ἔπρεπε νὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομά Του μετὰ πίστιν καὶ ἐλπίδα, πιστεύοντες ὅτι ἤδη λαμβάνομεν ἐν αὐτῷ ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ζητοῦμεν. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ ἴδιος ἢ

2. Ματθ. 2,11.

3. Φιλip. 2,9-10.

1. Πράξ. 4,12.

2. Ἰωάν. 16,23-4.

υπερτάτη ικανοποίησις τῶν ἀναγκῶν ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Καί ἰσχύει τοῦτο διὰ τὸν Ἰησοῦν τώρα, καθὼς προσευχόμεθα. Ἄς μὴ βλέπωμεν τὴν προσευχὴν μας ἐν σχέσει πρὸς τὴν μελλοντικὴν ἐκπλήρωσιν, ἀλλ' ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν ἐν τῷ Ἰησοῦ τῶ ρ α. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ τὸν δοτῆρα ἐκείνων τῶν ὁποίων ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἔχομεν ἀνάγκην. Εἶναι ἐπίσης τὸ δῶρον. Εἶναι ἀμφότερα, δωρητῆς καὶ δῶρον, περιέχων ἐν ἑαυτῷ πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἐὰν πεινῶ, εἶναι ἡ τροφή μου. Ἐὰν κρυώνω, αὐτὸς εἶναι ἡ θερμότης μου. Ἐὰν εἶμαι ἀσθενής, εἶναι ἡ υγεία μου. Ἐὰν διώκωμαι, εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσίς μου. Ἐὰν εἶμαι ἀκάθαρτος, αὐτὸς γίνεται ἡ καθαρότης μου. «Ὁς ἐγενήθη ἡμῖν... δικαιοσύνη τε καὶ ἀγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις»³. Αὐτὸ εἶναι ἐντελῶς ἄλλο πρᾶγμα, ἀπὸ τὸ ἐὰν ἀπλῶς μᾶς εἶχε δώσει αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ. Τώρα λοιπὸν ἠμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν εἰς τὸ ὄνομά Του ὅλο ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, καθὼς μᾶς συνδέει μετὰ τὸν Ἰησοῦν τὸν ἴδιον, εἶναι ἤδη ἐν μυστήριον τῆς σωτηρίας.

29. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ φέρει νίκην καὶ εἰρήνην ὅταν πειραζόμεθα. Μία καρδιά, ἡ ὁποία ἐπληρώθη ἤδη μετὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀφεθῆ εἰς οἰανδήποτε ἀμαρτωλὴν φαντασίαν ἢ σκέψιν. Ἄλλ' εἴμεθα ἀσθενεῖς καὶ συχνὰ ἡ ἄμυνά μας καταρρεῖ καὶ τότε ὁ πειρασμὸς ἐγείρεται ἐντὸς μας ὡς ἀγριεμένα κύματα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν μὴ βλέπετε τὸν πειρασμόν, μὴ ζητεῖτε μετὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, μὴ σκέπτεσθε τὴν τρικυμίαν, μὴ κυττάζετε τὸν ἑαυτόν σας. Ἀτενίζετε πρὸς τὸν Κύριον, παραμείνατε εἰς Αὐτόν, καλέσατε τὸ Ἅγιον ὄνομά Του. Ὅταν ὁ Πέτρος περιεπάτει ἐπὶ τῶν κυμάτων διὰ νὰ φθάσῃ τὸν Ἰησοῦν, εἶδε τὴν τρικυμίαν, κέφοβήθη⁴ καὶ ἤρχισε νὰ καταποντίζεσθαι. Ἐὰν, ἀντὶ νὰ κυττάζωμεν τὰ κύματα καὶ ν' ἀκούωμεν τὸν ἄνεμον, περιπατῶμεν ἐπὶ τῶν κυμάτων μετὰ ἀφωσιωμένην καρδίαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐκεῖνος θ' ἀπλώσῃ τὴν χεῖρά Του καὶ θὰ μᾶς συγκρατήσῃ. Τὸ ὄνομα τότε θ' ἀποβῆ πολὺ ὠφέλιμον, καθὼς τοῦτο εἶναι μία ὠρισμένη, συγκεκριμένη καὶ δυναμικὴ μορφή, ἱκανὴ ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν δυνατὴν παράστασιν τοῦ πειρασμοῦ. Ὅταν εἰσέρχεσθε εἰς πειρασμόν, καλεῖτε τὸ Ἅγιον ὄνομα ἐπιμόνως, ἀλλὰ ἡσυχῶς καὶ ἠρέμως. Μὴ κραυγάζετε ἐπικαλούμενοι τὸ Ἅγιον ὄνομα, μὴ τὸ προφέρετε μετὰ ἀνησυχίαν καὶ πάθος. Ἀφήσατέ το νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἕως ὅτου ὅλα αἱ σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα συγκεντρωθοῦν γύρω ἀπὸ αὐτὸ καὶ ἐνωθοῦν μετ' αὐτοῦ. Ἀφήσατέ το νὰ ἀσκήσῃ τὴν δύναμίν του τῆς πολώσεως. Εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἠγεμόνος τῆς Εἰρήνης· πρέπει νὰ τὸ ἐπικαλούμεθα ἐν εἰρήνῃ, καὶ τότε θὰ μᾶς φέρῃ εἰρήνην, ἢ, καλλίτερον ἀκόμη, θὰ εἶναι (καθὼς Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου εἶναι σύμβολον), ἡ εἰρήνη μας.

3. Α' Κορ. 1,30.

4. Ματθ. 14,30.

30. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ φέρει συγχώρησιν καὶ καταλλαγὴν. Ὅταν ἔχωμεν ἀμαρτήσῃ μετὰ λύπην (καὶ πολὺ περισσότερο ὅταν ἔχωμεν ἀμαρτήσῃ φανερώς), ἠμποροῦμεν ἐντὸς δευτερολέπτου νὰ προσφύγωμεν εἰς τὸ Ἅγιον ὄνομα μετάνοιαν καὶ ἀγάπην καὶ νὰ τὸ προφέρωμεν μετὰ ὅλην τὴν καρδίαν μας, καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὅποιον οὕτως χρησιμοποιεῖται (καὶ διὰ τοῦ ὁποίου ἔχομεν φθάσει τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ), θὰ εἶναι ἤδη μία ἀπόδειξις συγγνώμης. Μετὰ τὴν ἀμαρτίαν ἄς μὴ ἀπογοητευόμεθα, ἄς μὴ καθυστερῶμεν καὶ ἄς μὴ βραδυπορῶμεν. Ἄς μὴ διστάσωμεν ν' ἀρχίσωμεν ἐκ νέου τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ὀνόματος, παρὰ τὴν ἀναξιότητά μας. Μία νέα ἡμέρα ἀρχίζει, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἴσταται εἰς τὴν ἀκτὴν. «Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν... ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν»⁵. Κάμετε ὅπως ὁ Σίμων. Λέγετε «Ἰησοῦ», ὡς ἐὰν ἡ ζωὴ ἀρχίζῃ ἐκ νέου. Οἱ ἀμαρτωλοὶ θὰ εὐρωμεν τὸν Κύριόν μας ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ ὀνόματος Του. Ἐρχεται εἰς ἡμᾶς κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ καθὼς εἴμεθα. Ἀρχίζει ἐκ νέου ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου μᾶς εἶχεν ἀφήσει, ἢ μᾶλλον, ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἡμεῖς τὸν ἀφήσαμεν. Ὅταν ἐνεφανίσθη εἰς τοὺς Μαθητάς, μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ἦλθεν εἰς αὐτοὺς καθὼς ἦσαν-δυστυχεῖς καὶ κρυμμένοι καὶ ἔνοχοι—, καὶ χωρὶς νὰ τοὺς ὀνειδίξῃ διὰ τὴν προτέραν ἀποστασίαν των, ἀπλῶς εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν καθημερινὴν των ζωὴν. «... Εἶπεν αὐτοῖς: ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὅππου μέρος καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου». Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ὅταν λέγωμεν «Ἰησοῦ», πάλιν, μετὰ ἀπὸ μίαν ἀμαρτίαν ἢ μίαν περίοδον ἀποξενώσεως, ὁ Ἰησοῦς δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς μακρὰς ἀπολογίας διὰ τὸ παρελθόν, ἀλλὰ θέλει ν' ἀναμιζώμεν, ὅπως καὶ προηγουμένως, τὸ Πρόσωπον καὶ τὸ ὄνομά Του μετὰ τὰς λεπτομερείας καὶ τὴν ρουτίαν τῆς ζωῆς μας — μετὰ τοῦ «ἰχθύος ὅππου μέρος καὶ τοῦ μελισσίου κηρίου» — καὶ νὰ τὰς βυθίσωμεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ὑπάρξεώς μας.

31. Τοιοῦτοτρόπως τὸ Ἅγιον ὄνομα ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ τὴν καταλλαγὴν μετὰ τὰς πραγματικὰς ἀμαρτίας μας. Ἄλλ' ἠμπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ μίαν γενικωτέραν καὶ θεμελιωδέστεραν πεῖραν τῆς θείας συγγνώμης. ἠμποροῦμεν νὰ προφέρωμεν τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ καὶ νὰ θέσωμεν ἐντὸς αὐτοῦ ὀλόκληρον τὴν πραγματικότητα τοῦ σταυροῦ, ὀλόκληρον τὸ μυστήριον τῆς συνδιαλλαγῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν συνδέσωμεν τὸ ὄνομα μετὰ πίστιν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὡς ἐξιλέωσιν διὰ τὰς ἀμαρτίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, εὐρίσκομεν εἰς τὸ Ἅγιον ὄνομα τὸ σημεῖον τῆς ἀπολυτρώσεως νὰ ἐκτείνηται εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ εἰς ὀλόκληρον τὸ σύμπαν. Ἰπὸ τὸ ὄνομα αὐτὸ εὐρίσκομεν «τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου»⁷, «τὸν ἀμνὸν τοῦ Θεοῦ τὸν αἴροντα τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου»⁸.

5. Ἰωάν. 21,7.

6. Λουκ. 24,41-2.

7. Ἀποκ. 13,8.

8. Ἰωάν. 1,29.

32. Αυτό δὲν ἀχρηστεύει οὔτε συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ὑποστοῦν μείωσιν τὰ ἀντικειμενικὰ μέσα τῆς ἐξομολογήσεως καὶ συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς προσφέρει ἡ Ἐκκλησία. Ἐνδιαφερόμεθα ἐδῶ μόνον διὰ τὴν μυστικὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς. Ὅ,τι ἔχομεν ὑπ' ὄψει εἶναι, ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἄφρασις, τὴν ὁποίαν ἡ μετάνοια παρήγαγε διὰ τῆς ἀγάπης, ἤδη ἐπιτυγχάνει τὴν ἄφρασιν, τὴν ὁποίαν ὁ τελῶν ἔλαβε μετὰ τὴν προσευχὴν του εἰς τὸν Ναὸν καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου τὸ Εὐαγγέλιον λέγει· «Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ»⁹.

VI

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΚΑΙ Η ΣΑΡΚΩΣΙΣ ΤΟΥ

«Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο»
(Ἰωάν. 1,14).

33. Εἶδομεν τὴν «σώζουσαν» δύναμιν τοῦ Ἁγίου Ὀνόματος· πρέπει τώρα νὰ προχωρήσωμεν. Ἀνάλογος πρὸς τὴν αὔξησιν τοῦ Ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ ἐντὸς ἡμῶν εἶναι καὶ ἡ αὔξησις τῆς γνώσεως τῶν θείων μυστηρίων. Τὸ Ἁγιον Ὄνομα δὲν εἶναι μόνον ἐν μυστήριον τῆς σωτηρίας, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ἀναγκῶν μας, ἡ ἐλάττωσις τῶν πειρασμῶν μας, ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν μας. Ἡ ἐπίκλησις τοῦ Ὀνόματος εἶναι ἐπίσης ἐν μέσον νὰ προσαρμόσωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας τὸ μυστήριον τῆς Σαρκώσεως. Εἶναι ἐν ἰσχυρὸν μέσον ἐνώσεως μετὰ τοῦ Κυρίου μας. Τὸ νὰ ἐνωθῶμεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι μεγαλύτερα εὐλογία ἀπὸ τοῦ νὰ ἰστάμεθα πρὸ Αὐτοῦ ἢ νὰ σωθῶμεν δι' Αὐτοῦ. Ἡ ἐνωσις εἶναι μεγαλύτερα τῆς παρουσίας καὶ τῆς περισυλλογῆς.

34. Ἐμπορεῖτε νὰ προφέρετε τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε «κατοικῆσαι τὸν Χριστόν... ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν»¹. Ὅταν τὸ Ὄνομα Του σχηματίζεται εἰς τὰ χεῖλη σας, ἔμπορεῖτε νὰ λάβετε πείραν τῆς πραγματικότητος τῆς ἐλεύσεώς Του εἰς τὴν ψυχὴν. «Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐ-

τὸς μετ' ἐμοῦ»². Ἐμπορεῖτε νὰ ἐθρονίσθητε ἐντὸς σας τὸ Πρόσωπον καὶ τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. «...ὠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῶ ὀνόματί σου»³. Εἶναι τὸ «κἀγὼ ἐν αὐτοῖς»⁴ τῆς ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου μας. Ἐμποροῦμεν νὰ ρίψωμεν ἑαυτοὺς ἐντὸς τοῦ Ὀνόματος καὶ νὰ αἰσθανώμεθα, ὅτι εἴμεθα μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ κλάδοι τοῦ ἀληθινοῦ κλήματος. «Μεῖνατε ἐν ἐμοί»⁵. Βεβαίως τίποτε δὲν ἔμπορεῖ νὰ καταργήσῃ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ τοῦ δημιουργήματος. Ἄλλ' ὑπάρχει μία πραγματικὴ ἐνωσις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῶν προσώπων μας μετὰ τοῦ Κυρίου μας, καθισταμένη δυνατὴ διὰ τῆς σαρκώσεως τοῦ Ἰησοῦ-μία ἐνωσις, τὴν ὁποίαν ἡ χρῆσις τοῦ Ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ ἔμπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ καὶ ἐνισχύσῃ.

35. Κάποια ἀναλογία ὑπάρχει μεταξὺ τῆς Σαρκώσεως τοῦ Λόγου καὶ τῆς κατασκηνώσεως τοῦ Ἁγίου Ὀνόματος ἐντὸς ἡμῶν. Ὁ Λόγος ἔγινε σὰρξ. Ὁ Ἰησοῦς ἔγινεν ἄνθρωπος. Ἡ ἐσωτερικὴ πραγματικότης τοῦ Ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ, ἡ ὁποία εἰσῆλθεν εἰς τὰς ψυχὰς μας, πλημμυρίζει εἰς τὰ σώματά μας. «Ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν»⁶. Τὸ ζωντανὸν περιεχόμενον τοῦ Ὀνόματος εἰσέρχεται κατὰ τρόπον φυσικὸν ἐντὸς μας. «Μῦρον ἐκκενωθὲν ὀνομάσου...»⁷. Τὸ Ὄνομα, ἐάν τὸ ἐπαναλαμβάνω με πίστιν καὶ ἀγάπην, γίνεται μία δύναμις ἰκανὴ νὰ παραλύσῃ καὶ ὑπερνικήσῃ «τὸν νόμον τῆς ἁμαρτίας τὸν ὄντα ἐν τοῖς μέλεσί μου»⁸. Ἐμποροῦμεν ἀκόμη νὰ θέσωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας τὸ Ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἐν εἶδος φυσικῆς σφραγίδος, ἡ ὁποία διατηρεῖ τὰς καρδίας καὶ τὰ σώματά μας καθαρὰ καὶ ἐξηγιασμένα: «Θές με ὡς σφραγίδα εἰς τὴν καρδίαν σου, ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου»⁹. Ἄλλ' αὐτὴ ἡ φυσικὴ σφραγίς δὲν εἶναι κηρὸς ἢ μόλυβδος. Εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν σημεῖον καὶ τὸ Ὄνομα τοῦ ζῶντος Λόγου.

(Συνεχίζεται) Μετάφρ. Πρωτοπρ. Κων. Φούσκα, Δ.Θ. καὶ Φ.

9. Λουκ. 18,14.

1. Ἐφεσ. 3,17.

2. Ἀποκ. 3,20.

3. Β' Παραλ. 20,8.

4. Ἰωάν. 17,26.

5. Ἰωάν. 15,4.

6. Ρωμ. 13,14.

7. Ἄσμα 1,3.

8. Ρωμ. 7, 23.

9. Ἄσμα 8,6.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΟΝΑΧΟΙ ΤΗΣ Ν. ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΤΑΦΥΓΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΠΑΤΡΑΣ ΤΟΝ Θ' ΑΙΩΝΑ

Ἡ Πελοπόννησος καὶ ἡ Σικελία κεῖνται συμμέτρως εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος, παραλλήλως σχεδόν, πλὴν τὰς χωρίζει πέλαγος ἐκτεταμένον, μὴ εὐνοοῦν ἐκ πρώτης ὄψεως τὴν ἄμεσον ἐπικοινωνίαν. Ἐν τοσοῦτῳ ἡ ἐπικοινωνία αὕτη δὲν ἔλειψεν οὔτε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οὔτε κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, ὅτε ὁμαίμων ἑλληνικὸς πληθυσμὸς διετηρεῖτο εἰς ἀμφοτέρας, διὰ δὲ εἰδικώτερον τὸν Θ' αἰ. συγκεντρώνονται πολλὰ πληροφορία περὶ καταφυγῆς εἰς Πάτρας καὶ Πελοπόννησον γενικώτερον πολλῶν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σικελίας καὶ λοιπῆς Νοτίου Ἰταλίας καὶ δὴ μοναχῶν, εἰς τοὺς χρόνους ἀκριβῶς τῆς ἐκεῖ ἐπιδρομῆς καὶ κατακτῆσεως τῶν Σαρακηνῶν (ἔτος 826).

Ἀναφέρεται ἐξ αὐτῶν Ἀθανάσιος γενόμενος ἐν Πελοποννήσῳ ἐπίσκοπος Μεθώνης, τὰ περὶ τοῦ βίου τοῦ ὁποῦοι μαρθάνομεν ἐκ τοῦ ἐπιταφίου εἰς αὐτὸν λόγου, τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν ὁ Πέτρος ὁ Σικελιώτης, ἐπίσκοπος καὶ πολιούχος ἅγιος Ἀργους (Πελοποννήσου), τοῦ ὁποῦοι λόγου ἡ λατινικὴ μετάφρασις κατεχωρήθη ἤδη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πατρολογία τοῦ Migne (τομ. 104 στ. 1365 ἐπ.), εὐρέθη ὅμως ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πρωτότυπον εἰς χειρόγραφον ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐδημοσιεύθη¹. Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ κείμενον, «πατρίς τοίνυν» αὐτοῦ «Κατάνη μὲν προσεχῆς Σικελία πόρρω περίπυστος». Ἐξηγεῖται ὅτι λόγῳ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Μωαμεθανῶν πλεῖστοι ὅσοι Σικελιωταὶ εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα κατέφυγον καὶ οἱ γονεῖς αὐτοῦ: «Τότε δὴ καὶ οὔτοι μετὰ τοῦ σφετέρου παιδὸς τὰ οἴκοι χαίρειν φράσαντες... εἰς τὰς ἐν Πελοποννήσῳ παλαιὰς Πάτρας² κατήραν ἐν αἷς καὶ ὁ πρῶτος ἐν Ἀποστόλοις κληθεὶς Ἀνδρέας... τὸ διὰ σταυροῦ μακαριώτατον τέλος ἐδέξατο...». Ὁ νεαρὸς Ἀθανάσιος εἰς Πάτρας ἐγένετο μοναχός, (πάντα χαίρειν ἔασας καὶ αὐτοὺς τοὺς γονεῖς). Ὁ Στέφανος Ν. Θωμόπουλος³ πιστεύει, ὅτι ἐν Πάτρας ἔτυχεν ἐκπαιδεύσεως, οἷας καὶ ὁ περίπου⁴

σύγχρονος αὐτοῦ Ἀρέθας καὶ ὁ μητροπολίτης Πατρῶν Σάββας, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποῦοι ὑπήγετο ἡ Μεθώνη, κατέστησε τοῦτον ἐπίσκοπον αὐτῆς. Ἄς προστεθῆ ὅτι ὁ ὡς ἄνω ἐκφωνήσας τὸν λόγον ἐπίσκοπος Ἀργους Πέτρος ἦτο καὶ αὐτὸς Σικελιώτης⁵.

Κατόπιν ἔχομεν τοὺς δύο Ἠλίαι, ἐκ τῶν ὁποῦοι ὁ εἷς, ὁ καὶ Σπηλαιώτης ἀποκαλούμενος, κατέστη ὄσιος, πολὺ λατρευόμενος ἔκτοτε εἰς Νότιον Ἰταλίαν καὶ διὰ τὸν ὁποῦοι ὑπάρχει πλουσία ἰταλικὴ βιβλιογραφία⁶. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὸ Ρήγιον τῆς Καλαβρίας τῷ 805 καὶ διέμεινεν ὀκτὼ συνεχῆ ἔτη εἰς τὰς Πάτρας (880-888), ἀπαντῶμενος καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν μονάζων εἰς ἐν εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τῆς πόλεως σπήλαιον. Ὅταν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ μητροπολίτης Πατρῶν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐζήτησαν νὰ τὸν πειθαναγκάσουν ἢ καὶ διὰ τῆς βίας νὰ τὸν ὑποχρεώσουν νὰ μείνῃ μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ὁ μοναχὸς ἐστάθη ἀμετάπειστος. Κατὰ τὸν Σωφρόνιον Εὐστρατιάδην (Ἄγιολόγιον σ. 167), ὁ Ἠλίας οὗτος εἶναι ἄγνωστος εἰς τοὺς συναξαριστάς, τὸν ἔχουν ὅμως τὰ Acta sanctorum (μηνὸς Φεβρουαρίου 11, στ. 11).

Ὁ ἕτερος Ἠλίας, ὁ καλούμενος Σικελιώτης ἢ Νέος, ἐγεννήθη εἰς Cestrogionanni τῷ 830 καὶ ὑπῆρξεν ὀνομαστός διὰ τὸν συνεχῶς περιπετειώδη βίον του. Μοναχὸς καὶ οὗτος, ἦλθεν εἰς Πάτρας τῷ 880 μετὰ τινος συμμοναστοῦ του ὀνόματι Δανιὴλ καὶ παρέμεινεν ὄχι πολὺν χρόνον. Διὰ τοὺς δύο τούτους Ἠλίαι ὁ Jules Gay⁷ εἶναι διεξοδικώτερος. Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, παρατηρεῖ, αἱ σχέσεις μεταξὺ Σικελίας ἢ Καλαβρίας καὶ Πελοποννήσου ἢ Ἠπείρου εἶναι πυκναί. Ὁ Ἠλίας τοῦ Ρηγίου κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς μοναστικῆς ζωῆς του, ἔχων ἀποφασίσει τὸ προσκύνημα τῆς Ρώμης, διέρχεται καιρὸν τινα εἰς μίαν μικρὰν οἰκίαν, πολὺ μετρίαν, ὅπου ζῆ μόνος εἰς τὴν πλέον πλήρη στέρησιν. Ἀλλὰ, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς λα-

1. Ἐδημοσιεύθη τοῦτο καὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ Χρήστου Παπαοικονόμου, «Ὁ πολιούχος τοῦ Ἀργους ἅγιος Πέτρος ἐπίσκοπος Ἀργους ὁ θαυματουργός», Ἀθήναι 1908, ὅπου πολλὰ λεπτομέρεια ἐπὶ τοῦ θέματος (σσ. 35, 89, 93 ἐπ.). Τὴν ὅλην βιβλιογραφίαν εἰς Antoine Bon, Le Peloponnese byzantin jusqu'au 1274, Paris, 1951, σ. 67⁵.

2. Εἶναι τὸ παλαιότερον κείμενον, εἰς τὸ ὁποῦοι ἀπαντᾷ ὁ ὄρος «Παλαιαὶ Πάτρας» (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς Νέας περὶ τὴν Ἰπάτην), ὁ ὁποῦοι ἐπιστεύετο ὡς ἔχων ἀρχὴν τὸν ΙΓ' αἰ. Κωνστ. Τριανταφύλλου, Ἱστορικὸν Λεξικὸν Πατρῶν, Πάτρας 1959, σ. 479. Ἡ λατινικὴ μετάφρασις εἶναι ἄστοχος: in antiquam Peloponnesi Patrarum urbem.

3. Στεφ. Ν. Θωμόπουλος, Ἱστορία τῆς πόλεως Πατρῶν, Πάτρας 1950, σ. 280.

4. Ὁ Ἀθανάσιος, κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα Θωμόπουλον (σ. 280-281), ἐγεννήθη τῷ 869 καὶ ὁ Ἀρέθας περὶ τὸ 850.

5. Αἱ ἀντιρροήσεις ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὡς ἄνω Παπαοικονόμου σ. 35 δὲν εἶναι πειστικαί. Ἀπλῶς, «κατὰ παράδοσιν» ἀναφέρεται ὑπὸ τινων ὡς γεννηθεὶς οὗτος εἰς Κων/πολιν. Πρβλ. Μιχ. Λαμπρινίδου, Ἡ Ναυπλία, Ἀθήναι 1898.

6. Βλ. ταύτην συγκεντρωμένην εἰς Ὀρθοσκευτικὴν καὶ Ἠθικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, ἐν Ἀθήναις, τομ. ΣΤ', στ. 29-30.

7. Jules Gay, L' Italie meridionale et l' empire byzantin, Paris, 1904, σ. 255 ἐπ. Παλαιότερον ἔργον τοῦ L' abbé Martin, Les moines de Constantinople depuis la fondation de la ville jusqu' à la mort de Photius (330-898), Paris, 1897, σ. 336 ἐπ.

τινικῆς Χριστιανωσύνης, καὶ ἐνῶ δύναται, ὅσον ἡμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἐκεῖ μοναχοὺς ὀμιλοῦντας τὴν [Ἑλληνικὴν] γλῶσσάν του, ὁ Καλαβρὸς ἐρημίτης αἰσθάνεται περισσότερον ξένος, πλέον ἐγκαταλελειμμένος παρὰ εἰς τὰς Πάτρας, εἰς ἑλληνικὴν γῆν, καὶ βιάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Καλαβρίαν». Διὰ τὸν ἄλλον Ἡλίαν, τὸν Σικελιώτην, ἐκθέτει ὁ αὐτὸς Gay (σ. 258) ὅτι τριακοντα ὀλόκληρα ἔτη ταξιδεῦει συνεχῶς, ἔχει περιπετείας καὶ κάμνει διαδρομὰς εἰς ὅλας τὰς μεσογειακὰς χώρας. «Αὐτὸς ὁ περιπλανώμενος μοναχὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ σταθεροποιηθῇ παρὰ ὅταν ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὰς Πάτρας, ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Σουλινᾶ πλησίον τοῦ Ρηγίου». «Ἀλλά, συνεχίζει, σταθερότης ἐγκαταστάσεως δὲν ὑπῆρξε ποτὲ εἰς αὐτόν. Ἄλλὰ εἶναι πολὺ δύσκολον εἰς Καλαβρὸς ἀναχωρητῆς νὰ κάμῃ χωριστὰ ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν. Ἡ φήμη του φθάνει εἰς τὸν βασιλέα Λέοντα τὸν Σοφόν, ὁ ὁποῖος ζητεῖ νὰ τὸν γωρῶσῃ. Ὁ γωρῶσις ἐρημίτης ἀποφασίζει νὰ μεταβῇ. Τὸ πλοῖον τὸν φέρει εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, τὴν Ναύπακτον⁸, ὅπου ἀποβιβάζεται».

Ὁ Λουκάς «ἀπὸ τὴν πόλιν Ταυρομενίαν εὐρισκομένην ἐν τῇ νήσῳ τῆς Σικελίας», κατὰ τὸν Μέγαν Συναξαριστὴν⁹, μετέβη εἰς Βυζάντιον κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ἀφοῦ περιῆλθε τὰ κελλία τῶν μοναστῶν καὶ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς ἐκεῖ πατέρας τοὺς λογισμοὺς του, ἦλθεν εἰς Κόρινθον. «Ἐκεῖ λοιπὸν κατοικήσας εἰς κώμην τινὰ ἕως ἑπτὰ μῆνας ἐν εἰρήνῃ ἐκοιμήθη».

Εἰς ἱερεὺς τοῦ Ρηγίου, ὀνόματι Δημήτριος, καθίσταται μητροπολίτης Κερκύρας¹⁰. Νικόλαος ὁ Ἰταλὸς κατέστη μητροπολίτης Κορίνθου.

Ἐπίσης Ἰωσήφ ὁ ὕμνογράφος, γεννηθεὶς τῷ 816 εἰς Σικελίαν καὶ ἐλθὼν τῷ 828 οἰκογενειακῶς εἰς Πελοπόννησον, μετέβη εἰς Κων/πολιν, ὅπου διέπρεψεν. Μεθόδιος ἐκ Συρακουσῶν, Πατριάρχης Κων/πόλεως καταστάς (843-847), γεννηθεὶς εἰς Συρακούσας τὰ τέλη τοῦ Η' αἰ., εἰς Κων/πολιν κατέστη μοναχός. Αὐτὸς οὗτος ὁ Πατριάρχης Κων/πόλεως Νικόλαος Α' ὁ Μυστικὸς (901-907, 912-925), ὁ ἀντίπαλος τοῦ Ἀρέθα, κατήγετο ἐκ Κάτω Ἰταλίας. Γρηγόριος Ἀσβεστάς, μητροπολίτης ὧν Συρακουσῶν, κατέφυγεν εἰς Κων/πολιν. Ἄλλος Νικόλαος «ὁ Σικελιώτης ὁ ἐν τῷ ὄρει Νεοτάκον τῆς Εὐβοίας ἀσκήσας» ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν. Πρόσθετος κατὰ τὰς δυτικὰς πηγὰς καὶ τὸν ἅγιον Φαντῖνον (Vincenzo Saletta, Vita Sancti Phanini confessoris, Roma, 1963). Πολλὰ περὶ ἑλλ. μοναχισμοῦ Ν. Ἰταλίας εἰς Franc. Russo, Storia della Archidiocesi di Reggio Calabria, I, Napoli, 1964, σ. 19 ἐπ. «Ὡστε, κατὰ τὸν

8. Πρβλ. Γεώργιον Ἀθανασιάδη Νόβαν «Ἡ Ναύπακτος ὡς λιμὴν τοῦ Βυζαντίου» εἰς Πρακτικὰ Θ' Βυζαντινοῦ Συνεδρίου, Β' Ἀθήναι 1956, σ. 294.

9. Βίκτωρος «Μέγας Συναξαριστῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (6 Ν/βρίου).

10. Jules Gay, L' Italie etc. σ. 257.

Jules Gay¹¹, τὸν Θ' αἰ. πρὸ τοῦ Ἰσλάμ οἱ Ἕλληνες τῆς Νοτίου Ἰταλίας ζητοῦν καταφύγιον εἰς τὸ Βυζάντιον «καὶ ἔχουν ἐκεῖ μίαν λαμπρὰν σταδιοδρομίαν».

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τὸν Θ' αἰ. αἱ Πάτραι καὶ ἡ λοιπὴ Πελοπόννησος εὐρίσκονται εἰς ἀκμὴν οἰκονομικὴν¹². Τοῦτο τοῦλάχιστον μαρτυρεῖ ἡ διήγησις περὶ Δανιηλίδος καὶ τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τοῦ οἴκου αὐτῆς. Περαιτέρω ἔχομεν καὶ ἀρχαιολογικὰς ἐνδείξεις ἐκ διασωθέντων δύο ἀρκετὰ περικαλλῶν καὶ σημαντικῶν ναῶν ἐγγὺς τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης, τῆς Παναγίας Μέντζαινας καὶ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Δραγάνου. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίσης ἐποχὴν εὐρίσκομεν καὶ τὰς πρώτας ἀσφαλεῖς πληροφορίες περὶ ἐμφάνισσεως μοναχικοῦ βίου εἰς τὰς Πάτρας καὶ τὴν περιοχὴν των. Εἰς σπήλαιον πλησίον τῶν Πατρῶν μονάζει μοναχὸς στυλίτης. Τὴν παρουσίαν του μαρτυρεῖ ὁ ὄσιος Λουκάς ὁ νέος ὁ Στεριώτης (896-953) εὐρισκόμενος εἰς Κόρινθον καὶ κάμνει τὸ ἴδιον καὶ αὐτὸς εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Κορίνθου καὶ Πατρῶν διάστημα¹³. Ὁ μνημονευθεὶς Πατριάρχης Κων/πόλεως Νικόλαος Α' (895-925) ἀποστέλλει «Ἀνδρέα μητροπολίτη Πατρῶν» ἐπιστολὰς με κανονικὰς διατάξεις περὶ μοναστηρίων¹⁴, ἅρα τὸ θέμα ἀπασχολεῖ ἢ ἔδει ν' ἀπασχολήσῃ τὸν μητροπολίτην Πατρῶν τοπικῶς. Εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀνάγομεν τὴν ἴδρυσιν τῆς εἰς Πάτρας μονῆς τοῦ Γηροκομείου¹⁵.

Εἰς ἐνδειξὴν τῆς ἐπικοινωνίας Πελοποννήσου καὶ Νοτίου Ἰταλίας ἔστω καὶ τὸ μαρτυρούμενον ὑπὸ Θεοφάνους συνεχ. (ἐκδ. Βόννης σ. 321) διὰ τὴν τύχην τῆς κληρονομίας τοῦ πλοῦτος τῆς ρηθείσης Πατριῆς δεσποίνης Δανιηλίδος: «... ἐπὶ δὲ τὰ οἰκετικὰ ταύτης ἀνδράποδα εἰς πλήθος ἄπειρον ἦν, κελεύσει βασιλικῇ ἐκ τούτων ὥσπερ εἰς ἀποικίαν ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐστάλησαν εἰς τὸ θέμα τῆς Λογγοβορδίας τρισχίλια σώματα, διενεμήθη δὲ καὶ λοιπὰ ταύτης κτήματα καὶ χρήματα καὶ ψυχάρια...». Ὁ Λέων ὁ Σοφὸς τοὺς ἀπελευθερωθέντας οὕτω δουλοπαροίκους ἔστειλεν εἰς τὸ ὅλον θέμα τῆς Λογγοβορδίας, ἢ ὅποια κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἦτο ὅλη ἢ χερσόνησος, ἢ ὅποια κατεῖχετο πρὶν ὑπὸ

11. Jules Gay, Notes sur l' hellénisme sicilien de l' occupation arabe à la conquête normande εἰς «Byzantion» 1 (1924) σ. 217.

12. Βον, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 67 ἐπ. Πρβλ. καὶ Δημ. Παλάλα, «Τὰ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια τῆς καθόδου τῶν βαρβάρων εἰς τὴν Ἑλλάδα» εἰς Ἑλληνικά 14 (1955) σ. 87 ἐπ.

13. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου «Ὁ ὄσιος Λουκάς ὁ νέος» εἰς «Θεολογία», τόμ. 13 (1935) σ. 209.

14. Στέφ. Ν. Θωμόπουλος, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 285. Ὁ Γ. Σωτηρίου «Αἱ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος» Ἀθήναι 1937, σ. 9 ἐπ. ὑποστηρίζει ὅτι ἀπὸ τοῦ Ι' αἰ. ἀρχεταὶ ἡ ἀκμὴ πλέον τῶν ἐν Ἑλλάδι μονῶν.

15. Κ. Τριανταφύλλου «Ἱστορία τῆς βυζαντινῆς μονῆς Γηροκομείου τῶν Πατρῶν», Πάτραι 1953, σ. 8. Σώζονται σχετικὰ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια.

Λογγοβαρδών¹⁶: «Κατά τὴν Ἰταλίαν ἢ νῦν Λογγοβαρδία ὠνόμασται» (Θεοφάνους συνεχ. V. 53). Θὰ παραδεχθῶμεν ἐν τοσοῦτῳ ὅτι ἐνετοπιζέτο περισσότερον περὶ τὴν πόλιν ταύτην τοῦ Βάρι.

Εἰς τὸ πλαίσιον τοῦτο τῶν συχνῶν ἐπαφῶν τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἐφόσον μάλιστα ὀμιλοῦμεν περὶ Θ' αἰ., δεόν νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ τὸ θέμα τῆς δῆθεν μετοικίσεως τῶν Πατρῶν ὑπὸ τὸν ἴδιον αὐτῶν ἐπίσκοπον εἰς Ρῆγιον Καλαβρίας. Πρόκειται περὶ ἐντελῶς παρεξηγημένης ὑποθέσεως. Τὸ θέμα συνάπτεται, ὡς γνωστόν, μὲ τὴν γνωστὴν διήγησιν τοῦ Χρονικοῦ τῆς Μονεμβασίας, καθ' ἣν εἰς ἐπιδρομὴν τῶν Σλαύων ἐν Πελοποννήσῳ, «τὰ εὐγενῆ καὶ Ἑλληνικὰ ἔθνη» ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς χερσονήσου καὶ διασπάρησαν καὶ «ἢ μὲν τῶν Πατρῶν πόλις μετωκίσθη ἐν τῇ Καλαβρῶν χώρα τοῦ Ρηγίου» καὶ κατὰ τὸ σχόλιον Ἀρέθα «ἢ Πατρῶν τῆς Πελοποννήσου τῆς πατρίδος ἡμῶν μετοικία ἀπὸ τῆς Καλαυρῶν πόλεως τοῦ Ρηγίου ἀνεκομίσθη εἰς τὸ ἀρχαῖον πόλισμα τῶν Πατρῶν». Καὶ κατὰ τὸν Κωνσταντῖνον Πορφυρογέννητον ἐν τῇ πρὸς τὸν υἱόν του Ρωμανόν συγγραφῇ, ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος ἐν Κων/πόλει εὐθὺς ἀμέσως ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην τῶν Πατρῶν κατὰ τῶν πολιορκησάντων αὐτοὺς Σλαύων διὰ θαύματος τοῦ πολιοῦχου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, «ἀναμαθὼν τὴν μετοικίαν οὐ διατρίβουσιν οἱ Πατρεῖς, κελεύσει αὐτοῦ τούτῳ τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐδάφει ἀποκατέστησε μετὰ καὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ποιμένος, ὃς ἦν τὸ τρηκαῖα Ἀθανάσιος τούνομα καὶ μητροπόλεως δίκαια ταῖς Πάτραις παρέσχετο, ἀρχιεπισκοπῆς πρὸ τούτου χρηματιζούσης. Ἀνωκοδόμησέ τε ἐκ βάρων καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν καὶ τὰς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, πατριαρχοῦντος ἐτι Ταρασίου τοῦ ἐν Ἀγίῳ πατρὸς ἡμῶν» (ἢ νίκη τῶν Πατρῶν κατὰ τῶν Σλαύων τοποθετεῖται τῷ 805)¹⁷.

Ἐπισταμένην φιλολογικὴν κριτικὴν καὶ ἔλεγχον ἀπάντων τῶν ὡς ἄνω κειμένων ἐνεργῶν ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Στίλιπων Κυριακίδης εἰς τὴν μελέτην του «Οἱ Σλάβοι ἐν Πελοποννήσῳ» Θεσ/νίκη 1947¹⁸ κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν καὶ μὲ ὑπερβολὰς καὶ ἐξωγλωσσμένης πληροφορίας ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἢτοι ἐπιστολῆς, ἀναφορᾶς ἢ ἄλλου ἀναγνωσματος, παρὰ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρὸς ἐνδιαφερομένου διὰ τὰ δίκαια τῆς προσφάτως ἀναχθείσης εἰς μητρόπολιν ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν, πράγμα ἄλλωστε

16. Jules Gay, L' Italie meridionale etc. σ. 169. Ὁ Gay αὐτόθι σ. 181-182 ἐξετάζει τὸ θέμα ἂν ἡ ἀποικία συνεκεντρώθη εἰς ὀρισμένην περιοχὴν ἢ διασκορπίσθησαν οἱ ἀποικοί, ὅπερ τελευταῖον καὶ πιθανώτερον. Τὸ θέμα Λογγοβαρδίας μελετᾷ ὁ Oronzo Parlangeli, Sui dialetti romanzi e romaici del Salento, Milano, σ. 78-84. Ὁ Κ. Ἀμαντος («Ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ κράτους», Ἀθήναι 1947, Β', σ. 26 ὑποθέτει ὅτι οἱ ἀποικοί ἦσαν μᾶλλον Σλαῦοι. Ἀλλὰ μετέβησαν τότε εἰς Ν. Ἰταλίαν καὶ ἄλλοι ἀποικοί ἐκ Μ. Ἀσίας (αὐτόθι σ. 51), πάντως Ἑλληνες.

17. Στεφ. Θωμοπούλου σ. 262².

18. Βλ. καὶ τὸ ἡμέτερον Ἱστορικὸν λεξικὸν τῶν Πατρῶν, Πάτραι 1959, ἐν λ. Σλαῦοι (σσ. 561-575).

ὅπερ κατήγγειλε πρῶτος ὁ ἱστορικὸς τῶν Πατρῶν Στέφ. Θωμοπούλος (ἐκδ. ἔτους 1888 σ. 232, β' ἐκδ. 1950 σ. 266)¹⁹. «Αὐτὸς δὲ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐξοικισμὸς τῶν Πατρῶν, παρατηρεῖ ὁ Στίλιπων Κυριακίδης (σ. 56), εἰς τὸ Ρῆγιον καὶ ἢ ἐπάνοδος εἰς τὰς Πάτρας μετὰ τοῦ ἐπισκόπου των μετὰ 218 ἔτη, δηλαδὴ μετὰ ἑπτὰ καὶ πλέον γενεάς, εἶναι τι τερατώδες, τοῦ ὁποίου τὴν ἀκριβείαν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀμφισβητήσωμεν καὶ ἂν εἰς τὴν ἀρίστην τῶν πηγῶν εὐρίσκειτο». Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ λεχθῆ, γράφει (σ. 58), εἶναι ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐπὶ Νικηφόρου ἀνταρσίας τῶν Σλαύων «δὲν εἶναι ἀπίθανον, εὐθὺς ὡς ἤρχισεν ἡ ἀνταρσία καὶ ἐκινδύνευε νὰ πολιορκηθῆ ἢ πόλις, ὁ ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς, ἴσως αὐτὸς οὗτος ὁ μνημονευόμενος Ἀθανάσιος, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν καὶ τινῶν προκρίτων νὰ ἔλαβε τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ Ρῆγιον, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι πέρας τῆς ἀνταρσίας, ἐπανελθὼν μετ' αὐτὸ κελεύσει τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Οὕτως ἢ περιφημος αὕτη μετοικασία, ἂν ἔγινε πράγματι, περιορίζεται εἰς τὰ πιθανὰ αὐτῆς χρονικὰ ὅρια τῶν ὀλίγων μηνῶν ἢ τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους. Διατί ἐξελέγη τὸ Ρῆγιον διὰ τὴν τοιαύτην μετοικεσίαν, εἴτε εἶναι ἀληθὴς, εἴτε πλάσμα, μᾶς τὸ ἐξηγοῦν αἱ στεναὶ σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο μεταξὺ τῆς δυτικῆς Πελοποννήσου καὶ δὴ τῶν Πατρῶν, καὶ τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Ἰδίως κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα αἱ σχέσεις αὐταὶ γίνονται στενωτέραι».

Περαιτέρω καὶ ἐγὼ ὑπεστήριξα²⁰ ὅτι ἔγινε καταφυγὴ μὲν Πατρῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν των ὑπὸ τῶν Σλαύων κατὰ τὸν Θ' αἰ. ἀλλὰ εἰς τὸ Ἀχαϊκὸν Ρῆγιον, συνοικισμὸν Ἑλλήνων ἐκ Ρηγίου τῆς Καλαβρίας ἐξωθι (καὶ ἀνατολικῶς) τῶν Πατρῶν παρὰ τὸ ἐπὶ τοῦ Παναχαικοῦ ὄρους φρούριον Καταφύγιον. Κατὰ σχόλιον εἰς τὸν Παισανίαν, ἴσως τοῦ Ἀρέθα, πάντως τῶν χρόνων τοῦ Ἀρέθα διὰ τὸν ἐν Ἰταλίᾳ ποταμὸν Κράθιν, ὑπάρχει καὶ Κράθις ἐν Ἀχαΐᾳ: «περὶ Πατρῶν τῆς Πελοποννήσου περὶ τὸ Ἀχαϊκὸν Ρῆγιον ὁ νῦν Βελβίσκος Σκλαβινοὶ καλοῦσιν». Ὄντως χωρίον Βελβίτσι ὑπάρχει μέχρι σήμερον καὶ μὲ τὴν ὀνομασίαν αὐτὴν, προάστειον ἀνατολικῶς τῶν Πατρῶν. Ὁ ποταμὸς ἐκεῖ εἶναι ὁ Χάραδρος (καὶ ὁ Κράθις εἶναι πολὺ ὑψηλότερα, εἰς Αἰγιάλειαν), ἀλλὰ τοιαῦτα γεωγραφικὰ λάθη ἦσαν συνήθη εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Προφανῶς, ὑπεστήριξα, συνεκροτήθη ὁ συνοικισμὸς κατὰ τὴν προσφυγὴν Ἰταλιωτῶν ἐπὶ Εἰρήνης (780-802). Ἀπωκίσθη δὲ ἀπὸ Καλαβρούς, οἱ ὁποῖοι καὶ εἰς ἄλλα σημεῖα τῆς ὑπαίθρου τῶν Πατρῶν κατέφυγον, καὶ ἔχομεν μέχρι σήμερον Καλαβρέζαν τοπωνύμιον Α τῆς κωμοπόλεως Χαλανδρίτης, ὅχι μακρὰν τῶν Πατρῶν, χωρίον ἐπίσης εἰς τὴν γειτονικὴν τῶν Πατρῶν Ἠλείαν καὶ ἄλλο εἰς τὴν Πυλίαν²¹. Καὶ τὰ Καλάβρουτα πόλις

19. Ἄλλην περίπτωσιν παρομοίαν τῶν βυζαντινῶν χρόνων ἐπισημαίνει ὁ Ἀνδρ. Ν. Στράτος, Τὸ Βυζάντιον στὸν Ζ' αἰ. Ἀθήναι 1966, Β', σ. 779.

20. Ἱστορ. Λεξικὸν τῶν Πατρῶν σ. 573 ἐπ.

21) Κ. Τριανταφύλλου, Ἱστορ. Λεξικὸν τῶν Πατρῶν σ. 285, ὅπου καὶ βιβλιογραφία.

ΣΟΦΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΡΑ S. BOULGAKOFF ΚΑΙ VL. LOSSKY*

1. Βιογραφικά στοιχεία περί του S. Boulgakoff.

Ὁ Σέργιος Νικολάγιεβιτς Boulgakoff (1871-1944)¹ εἶναι γνωστός ἐν Ἑλλάδι ὡς Πρωτοπρεσβύτερος καὶ Καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον τῶν Παρισίων.

* Ἀνακοίνωσις γενομένη εἰς τὸ «Σεμινάριον τῶν Θεολόγων» τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1970 ἐν Θεσσαλονίκῃ.

1. S. Boulgakoff. Aphotobiographiceski zametki, Παρίσιοι 1947. L. Zander, Pamiat i o. S. Boulgakova, Παρίσιοι 1945. Τοῦ Αὐτοῦ, Bog i Mir..., 2 τόμοι, Παρίσιοι 1948. Θ. Γ. Σταύρου, Σ. Ν. Μπουλγκάκωφ «Θρησκ. καὶ Ἠθ. Ἐγκυκλοπαίδεια». Ἀθήναι, 9 (1966) σσ. 186-188, ἐνθα καὶ ἡ εἰς τὴν ἀγγλικήν, κυρίως, βιβλιογραφία περὶ τοῦ S. Boulgakoff (βλ. σσ. 188).

τῆς νῦν Ἀχαΐας ἐκ Καλαυρῶν, δεδομένου ὅτι καὶ εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς Ἰταλίας ἀπαντᾶται καὶ σήμερον Calavrito καὶ Καλάβρυτο (τό, εἰς ἐνικόν) λέγεται καὶ σήμερον ἡ πόλις εἰς τὴν τοπικὴν λαλιάν. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ σχόλιον Ἀρέθα, τὸ ὁποῖον ἀνεφέραμεν καὶ ἡμεῖς ἀνωτέρω, «Καλαυρῶν πόλις» τὸ Ρήγιον. Ἐκεῖ λοιπὸν ἀπεσῦρθη ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς τῶν Πατρῶν, ὅτε οἱ Σλαῦοι πολιορκοῦντες, κατέφθασαν μέχρι τῆς ἀκροπόλεως, τὴν ὁποίαν, οὐδὲ ὁ Fallmerayer ὑπεστήριξεν ὅτι οἱ Σλαῦοι ἠδυνήθησαν νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας καὶ συνεπῶς νὰ ἐκδιώξουν τελείως τοὺς Ἕλληνας ἐκ Πατρῶν.

Ἡ μνημονευθεῖσα σπουδαία εἰς τὸ θέμα φιλολογικὴ μελέτη τοῦ καθηγητοῦ Στίλπ. Κυριακίδου ἀσκεῖ κυρίως κριτικὴν τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἱστορικοῦ Π. Χαρανῆ διὰ τὴν ἐργασίαν του «Νικηφόρος ὁ Α΄ ὁ σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν Σλάβων». Ὁ τελευταῖος οὗτος συγγραφεὺς συνέχισε τὰς δημοσιεύσεις του, ἐπαναφέρον τὸ θέμα, μὴ ἀφιστάμενος τῆς ἀρχικῆς του τοποθετήσεως ὅτι τὸ Χρονικὸν τῆς Μονεμβασιάς εἶναι καθ' ὅλα ἀξιόπιστον καὶ ἡ μετοικεσία τῶν Ἑλλήνων τῶν Πατρῶν συνετελέσθη εἰς Ρήγιον ἀπὸ τοῦ ΣΤ΄—Θ' αἰ., ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπόψεως καὶ στηρίζονται οἱ Σλαῦοι συγγραφεῖς ἔκτοτε²².

22. Οὕτως, ἐκτός ἀπὸ τὸν Fr. Dvornik, πολλαχοῦ ὁ A. A. Vasiliev, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας 324-1453, μεταφρ. Δ. Σαβράμη, Ἀθήναι 1954, σ. 902. Ὁ P. Charanis ἀπήντησεν εἰς τὸν Κυριακίδην εἰς Byzantoslavica, Prague, 1949 (X, I σ. 256-258): On the question slavonic settlements in Greece during the middle ages ἀνευ νέων ἐπιχειρημάτων. Τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν του The Chronicle of Monemvasia and the question of the slavonic settlements in Greece, Dumbarton Oaks Paper number five, 1950, σ. 166. Τὰ συμπεράσματα τοῦ Χαρανῆ δὲν ἔχουν ἐγκυρότητα. Νομίζομεν ὅτι ὁ Κυριακίδης διακαίωται μεγαλυτέρου σεβασμοῦ καὶ διότι ἡ μνημονευθεῖσα

Ἐγεννήθη εἰς τὸ Λίβυον τῆς Ἐπαρχίας Ὁρέλ τῆς Ρωσίας τὸ 1871. Ἐσπούδασε νομικὰ καὶ εἰδικεύθη εἰς τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν. Μέχρι τοῦ 1904 εἶναι γνωστός ὡς ἄθεος καὶ μαρξιστής. Ἀπὸ τοῦ 1901 εἶναι καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας εἰς τὸ Κίεβον. Τὸ 1904, μετὰ τὴν συναναστροφήν του μετὸν Μπερντιάγιεφ καὶ τὴν μελέτην τῶν ἔργων τοῦ V. Solovieff, μεταστρέφεται εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Τότε γράφει τὸ βιβλίον του «Ἀπὸ τὸν Μαρξισμόν εἰς τὸν Ἰδεαλισμόν» καὶ ἀργότερα θὰ γράψῃ τὸ «Ἀπὸ τὸν Μαρξισμόν εἰς τὴν Σοφιστολογίαν». Τὸ 1906 εἶναι εἰς τὴν Μόσχαν Καθηγητὴς Πανεπιστημίου καὶ Βουλευτής. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν μεταστρέφεται εἰς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἔντονος πάντως ἐπαφή τῆς Πελοποννήσου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Σικελίας καὶ Νοτίου Ἰταλίας ἀφ' ἑτέρου κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀναφέρεται εἰς πλεῖστα ὅσα ἱστορικὰ θέματα τῆς ἐθνικῆς ζωῆς ἀμφοτέρων, ἀλλὰ καὶ προέχει εἰς αὐτὰ ἐθνικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἅμα ἐνδιαφέρον. Ἡ μελέτη τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκριβῶς σχέσεων ἀπασῶν αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Βυζαντίου ὀδηγεῖ εἰς ὅλον νέας καὶ φωτεινὰς ἀπόψεις ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν χρόνων τούτων. Παρ' ὅλον ὅτι δὲν ἔχομεν νέας ἱστορικὰς πηγὰς — πλὴν ἀρχαιολογίας, ὅπως ἀνεφέραμεν ἐνδείξεων — ὀδηγοῦμεθα δι' αὐτῶν νὰ μελετήσωμεν καὶ ν' ἀντιληφθῶμεν πληρέστερον τὴν ζωὴν εἰς τὰ ἄκρα καὶ τῶν δύο χερσονήσων, τῆς Ἰταλικῆς καὶ Ἑλληνικῆς, τὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἰταλίας, ἡ ὁποία αὐτὴ αὐτὴ μᾶς παρέχει τόσον ἐκτεταμένον ἔδαφος πρὸς γενικωτέραν ἔρευναν, ἐπεξεργασίαν καὶ κατανόησιν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ἐργασία του ἀναδεικνύει αὐτὸν ἐκ τῶν ἱστορικῶν καὶ φιλολόγων τῶν πλέον βαθέως ἐρευνώντων καὶ σκεπτομένων. Οὕτε διὰ τὰ Δεμενὰ δῆθεν τῆς Σικελίας, ὅπου δῆθεν κατέφυγον οἱ Λακεδαιμόνιοι, δὲν εἶναι πειστικός ὁ Charanis. Προσεκτικωτέρα μελέτη, τοῦ Χρονικοῦ ἔστω, θὰ τὸν ἐπειθον ὅτι αἱ μετοικεσίαι τῶν Πελοποννησίων, ὅπου ἔγιναν καὶ ὅσαι ἔγιναν (μέρος μόνον Ἑλλήνων τῶν πόλεων), ἐγένοντο εἰς πλησιόχωρα ἀσφαλῆ μέρη, τῶν Ἀργείων, Κορινθίων κ.λ.π. Διατὶ ἀναζητεῖ τὰ Δεμενὰ εἰς Σικελίαν μόνον καὶ παραβλέπει τὴν Αἴγιον, Εὐβοίαν κ.ἄ. μέρη γειτονικὰ τῆς χερσονήσου; Εἶναι δὲ καὶ ἀντιφατικός, διότι ὑποστηρίζει διὰ τῶν ἄνω δῆθεν μετοικησῶν ἐξέλληνισμόν τῆς Σικελίας καὶ Ν. Ἰταλίας, ἐνῶ ὁ Ἑλληνισμὸς ἐκεῖ προὔπηρχεν (βλ. τὴν ἐργασίαν του On the Question of Hellenization of Sicily and Southern Italy εἰς American Historical Review, LII, 1946-1947, σ. 74-86. Νεώτεροι ἐργασίαι ἐπὶ τοῦ θέματος: Σ. Παγουλάτου, Οἱ Σλάβοι ἐν Πελοποννήσῳ μέχρι Νικηφόρου τοῦ Α΄ Ἀθῆναι 1948, καὶ Ἐπαμ. Χρυσανθοκόπουλου, περὶ τοῦ «Χρονικοῦ τῆς Μονεμβασιάς» εἰς «Ἐπετηρίδα Βυζ. Σπουδῶν» ἐν Ἀθήναις 21 (1951) σ. 238-253.

τὴν Θεολογίαν. Τὸ 1918 χειροτονεῖται ἱερεὺς καὶ διδάσκει Ἱστορίαν τῆς Φιλοσοφίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Συμφερουπόλεως, ἀλλὰ τὸ 1923 ἀπηλάθη ἐκ τῆς Ρωσίας.

Κατ' ἀρχὰς μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀργότερον ἐδίδαξεν εἰς τὴν Πράγαν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1925 εἶναι ἰδρυτικὸν μέλος τοῦ Ὁρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου Παρισίων. Συνήνητησε μεγάλην ἀντίδρασιν, διότι δὲν ἐπίστευσαν οἱ «ἐμικρέδες» τὴν μεταστροφήν του εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ἐγραφεν εἰς τὸ περιοδικὸν «Rout». Εἰς τὴν «Σοφιολογίαν» του τὸν ὑπεστήριξεν ὁ Μπερντιάγιεφ. Ἐν τῷ μεταξὺ τὸν κατηγοροῦν οἱ ρωσικοὶ Θεολογικοὶ κύκλοι (Vl. Lossky — Πατρ. Μόσχας καὶ οἱ «Ἀναστασιανοί»). Εὐρέθη μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμονος (Πατρ. Μόσχας — «Ἀναστασιανοί»). Δὲν κατεδικάσθη ὑπὸ ἐπίσημου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἀλλὰ ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν ομάδων. Κατὰ τὰ ἔτη τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ἐλειτούργει καθημερινῶς «ἄφωνος». Ἀπέθανε τὸ 1944 ἐκ καρκίνου τοῦ λάρυγγος.

Ἐγραψε συνολικῶς περὶ τὰ 30 ὀγκώδη συγγράμματα καὶ 350 ἄρθρα, μερικὰ τῶν ὁποίων ἀποτελοῦνται ἀπὸ 100 σελίδας². Ὑπάρχουν περὶ τὰ 55 ἀνέκδοτα ἄρθρα του.

Τὸ ὅλον ἔργον του παρουσίασεν ὁ συνεργάτης του καθηγητῆς L. Zander εἰς δύο τόμους (συνολικῶς περὶ τὰς 800 σ.).³ Ἡ ἐργασία τοῦ καθηγητοῦ L. Zander ὑπεβλήθη (1948) εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον Παρισίων διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ τίτλου τοῦ διδάκτορος, ἀλλ' ἀπερρίφθη!

2) Βιογραφικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ Vl. Lossky.

Ὁ Βλαδίμηρος Νικολάγιεβιτς Lossky⁴ ἐγεννήθη τὸ 1903 εἰς τὴν πόλιν Göttingen τῆς Γερμανίας καὶ ἐνηλικιώθη εἰς τὴν Πετρούπολιν, ὅπου καὶ ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν. Ἀργότερον εἰδικεύθη εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας τοῦ Μεσαίωνα. Ἐξορισθεὶς μετὰ τῆς οἰκογενείας του τὸ 1923, συνέχισε τὰς σπουδὰς του καὶ εἰς τὴν Πράγαν, παρὰ τῷ Κοντακῶφ. Τὸ 1924 μεταβαίνει εἰς τὸ Παρίσι. Συνεχίζει τὰς σπου-

δάς του ἐπὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1925-1927. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1927 ἠτοίμαζε τὴν συστηματικὴν μελέτην του περὶ τοῦ μυστικοῦ M. Eckhart⁵. Τὸ 1928 εἰσέρχεται εἰς τὴν «Ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Φωτίου», τὴν ὁποίαν ἱδρυσεν ὁ ὀρθόδοξος Ρῶσος ἱερεὺς E. Kovalevsky. Τὸ 1935-1936 διαφωνεῖ μετὰ τοῦ S. Boulgakoff ἐπὶ τῆς «Σοφιολογίας» τοῦ τελευταίου. Τὸ 1945 εἶναι ἰδρυτικὸν μέλος καὶ διευθυντῆς τοῦ Ὁρθοδόξου Ἰνστιτούτου τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Παρισίων, τὸ ὅποιον ἱδρύθη ὑπὸ Γάλλων Ὁρθοδόξων. Τὸ 1945-1946 διδάσκει εἰς τὴν Σορβόννην. Ἀπέθανεν εἰς Παρίσιους τὴν 7.2.1958.

Ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, ἰδίως εἰς τὰς ἰδιωτικὰς συγκεντρώσεις — μαθήματα, δὲν θὰ λησμονήσουν ποτὲ τὴν ἀπλότητα, τὴν παιδικὴν χριστιανικὴν του ἀγάπην, τὸν μυστικισμόν του, ἀλλὰ καὶ τὴν αὐστηρότητά του εἰς θέματα ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καὶ πνευματικότητος.

Προσφιλῆ του θέματα ἦσαν ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησιολογία, ὁ μυστικισμός, ἡ εἰκονογραφία, ἡ Θεολογία τοῦ προσώπου καὶ ἡ Θεολογία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

3) Ἐκ τῆς Σοφιολογίας τοῦ S. Boulgakoff.

Ὁ S. Boulgakoff ἔγινε γνωστὸς κυρίως διὰ τῆς Σοφιολογίας του⁶. Πρὸ τοῦ S. Boulgakoff πολλοὶ ἠσχολήθησαν, εἰς τὴν ρωσικὴν γραμματείαν, μετὰ τὴν «Σοφίαν» ἀλλὰ σχεδὸν κανεὶς δὲν κατέληξεν εἰς ἓν πλῆρες σύστημα. Ἀναφέρομεν ὡς παράδειγμα τοῦς Δ. Μερεζιόφσκη, Βλ. Σολοβιῶφ καὶ Π. Φλορένσκη⁷.

Ἡ Σοφιολογία τοῦ S. Boulgakoff εἶναι ἓν πλῆρες κοσμολογικὸν φιλοσοφικοθεολογικὸν σύστημα. Εἶναι γνωστὴ εἰς τὴν πατρίδα μας ἀπὸ ἐλαχίστας πληροφορίας τοῦ Θ. Γ. Σταύρου: «Ἡ Σοφία ἦτο τὸ Αἰῶνιν ἠῆλυ, ἡ μητρικὴ γαστήρ τοῦ Εἶναι, ἡ «τετάρτη ὑπόστασις» καὶ ἀκόμη: «Ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἦτοι ἡ ἰδεώδης βᾶσις τοῦ κόσμου»⁸.

(Συνεχίζεται) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΓΙΑΔΗΣ

2. Βλ. List of the writings of the professors of the Russian Orthodox Theological Institut in Paris, I. 1925-1954, Paris (1954), II. 1955-1965, Paris (1965).

3. L. Zander, Bog i Mir..., μνημ. ἔργον.

4. «Memorial Vl. Lossky 1903-1968» ἐν τῷ «Messager de l'Exarchat du Patriarche Russe en Europe Occidentale», Παρίσι, 30-31 (1959) 79-206. Weltkirchlexikon, Stuttgart, 1960, σσ. 857-858. Α. — Α. Ν. Ταχιάου, Βλαδίμηρος Λόσσκυ, ἐν Vl. Lossky, Ἡ μυστικὴ Θεολογία τῆς Ανατολικῆς Ἐκκλησίας, μεταφρ. ὑπὸ πρεσβυτέρου Στ. Κ. Πλευράκη, Θεσσαλονίκη 1964. Στ. Γ. Παπαδοπούλου, Β. Ν. Λόσσκυ, «Θρησκ. καὶ Ἠθ. Ἐγκυκλοπαίδεια», Ἀθήναι, 8 (1966) 349-352.

5. Βλ. Vl. Lossky, Théologie négative et connaissance de Dieu chez Maître Eckhart, Coll. Etudes de philosophie médiévale, Paris (Vrin) 1960, σσ. 450.

6. Βλ. κυρίως L. Zander, Bog i Mir..., μνημ. ἔργον, τ. I, σσ. 105-113 καὶ 181-230, ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

7. Ἐξ ἄλλου, εἰς τὴν ρωσικὴν γραμματείαν ὑπάρχει καὶ Ἀκολουθία τῆς Σοφίας τοῦ Θεοῦ. Πρβλ. Th. Spassky, L'Office liturgique slave de la «sagesse de Dieu», «Tréikon», 2 (1957) 164-188.

8. Μνημ. ἔργον, στ. 188.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

«Ἐν καινότητι ζωῆς».

Ἡ περίοδος, καθ' ἣν οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ ἐορτάζουν ἰδιαίτερος τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, τὴν «ἐορτὴν ἐορτῶν» καὶ «πανηγύριν πανηγύρεων», ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον, τὴν καρδίαν καὶ τὸ κορμόφωμα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, παρέχει ὡραίαν ἐνκαιρίαν, ἵνα οὗτοι συνειδητοποιήσων, ὅτι «συνετάφησαν αὐτῶ (τῷ Χριστῷ) διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωσιν» (Ρωμ. στ', 4).

Ὅθεν, ὡς ἐτόνισεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος εἰς τὴν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Πάσχα ποιμαντορικὴν του ἐγκύκλιον, (γεμᾶτοι ἀπὸ ἀγάπην καὶ λατρειᾶν πρὸς τὸν θεῖον Ἀντρωτὴν μας, ἀδελφωμένοι μεταξὺ μας, ἠνωμένοι ὡς ἐν καὶ μόνον σῶμα, ὡς τοῦ ζητήσωμεν νὰ τελεσφορήσῃ ἡ νίκη Του κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ καὶ ὡς γευθῶμεν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὡς μία καὶ ἀγαπημένη οἰκογένεια τοὺς καρποὺς τῆς Ἀναστάσεώς Του. Ἐπὶ 2000 ἔτη ἐβεδίσαμεν πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν· καιρὸς εἶναι ἐπὶ τέλος νὰ συμπορευθῶμεν ὅλοι μαζί Του τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν Ἐμμανουὺς καὶ ἀφοῦ «ἀνοιχθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ» καὶ ἡμῶν, ὥστε νὰ Τὸν γνωρίσωμεν ὄντως, νὰ σπεύσωμεν ὡς ταπεινοὶ προσκνηταί Του εἰς τὴν «νέαν Ἱερουσαλήμ», τὴν Βασιλείαν Του, πὸν εἶναι Βασιλεία ἀγάπης, καταλλαγῆς καὶ εἰρήνης. Τότε ἡ ζωὴ παρ' ὅλας τὰς θλίψεις, θὰ κολᾷ χαρῶμενα καὶ εὐτυχισμένα».

Μετὰ φόβου Θεοῦ.

Ἡ χαρὰ τῶν εὐφροσύνων ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἐσκιάσθη ἐκ τοῦ θλιβεροῦ γεγονότος, ὅτι δύο περίπου δεκάδες ἐφρονεύθησαν, ἐνῶ ἕτεροι δύο ἑκατοντάδες ἀδελφῶν μας ἐτραυματίσθησαν εἰς διάφορα τροχαία ἀτυχήματα, ἅπαντα κατὰ τὸ πλεῖστον ὀφείλονται εἰς λόγους ἠθικούς, οἳ εἶναι ἡ μανία τῆς ὑπερβολικῆς ταχύτητος, ἡ μέθη, ἡ ἔλλειψις πνεύματος ὑποχωρητικότητος, ἡ ἀμέλεια εἰς τὸ ζήτημα τῆς καλῆς συντηρήσεως τῶν τροχοφόρων καὶ εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ἀπουσία τοῦ αἰσθήματος τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης, ὅπερ πρέπει νὰ διακρίνη πάντας τοὺς ὁδηγούς.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, εἶναι ἐπιβεβλημένον, ὅπως ἀναληφθῇ ἀληθῆς ἐκστρατεία ἐκ μέρους πάντων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, ἵνα οἱ ὁδηγοὶ κατανοήσων, ὅτι πρέπει νὰ ὁδηγῶν μετὰ φόβου Θεοῦ, μετὰ πνεύματος νηφαλιότητος καὶ περισυλλογῆς καὶ μετὰ συναισθήσεως τῶν ὑποχρεώσεών των ἔναντι τοῦ ἑαυτοῦ των, τῆς οἰκογενείας των καὶ τῶν συναθροῦστων των.

Διαπρεπῆς κληρικός.

Πρόσφατα φιλολογικὰ μνημόσυνα τοῦ Νεοφύτου

Βάμβα ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ φέρουν οἱ Ἕλληνες εἰς τὸν νοῦν των τὸν διαπρεπῆ αὐτὸν κληρικόν, ὅστις ὑπῆρξε μεγάλη φυσιογνωμία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῦ δεκάτου ὀγδόου καὶ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος.

Παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Βάμβας, ἔνεκα τῶν προοδευτικῶν του ἰδεῶν, κατέστη σημεῖον ἀντιλεγόμενον καὶ «ἐνεπλάκη εἰς τὸ ζήτημα τῆς μεταφράσεως τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ἐνισχύσας τοὺς ἱεραποστόλους τῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας καὶ ἦλθεν εἰς ρῆξιν πρὸς ἄλλους καὶ τὸν στερεῶς ἐχόμενον τῶν πατρίων Κωνσταντῖνον Οἰκονόμον τὸν ἐξ Οἰκονόμων», εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι οὗτος προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας πρὸς τε τὸ ὑπόδουλον καὶ πρὸς τὸ ἀπελευθερωθῆν Ἑλληνικὸν Ἔθνος ὡς μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὡς σύμβουλος τοῦ Ὑψηλάντου, ὡς ρήτωρ, ὡς καθηγητῆς τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας ἐν Κερκίρα, ὡς καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφίας καὶ Σχολάρχης τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ νεοϊδρυθέντος Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τοῦ ὁποίου διετέλεσε καὶ Πρόεδρος, ὡς κοινωνικὸς ἀναμορφωτῆς καὶ ὡς ἀξιόλογος συγγραφεὺς, συγγραφῆς, πρὸς τοὺς ἄλλους, Ρητορικὴν, Συντακτικὴν, Γραμματικὴν, Χρηστομάθειαν, Ἠθικὴν, Στοιχεῖα Φιλοσοφίας καὶ ἀξιολόγους ὁμιλίας καὶ λόγους θρησκευτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ περιεχομένου.

Ἐκκλησίαι διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἑλληνικῆς νεότητος καὶ οἰκογενείας.

Λίαν ἀξιεπαίνως οἱ ἐκπρόσωποι 77 Χριστιανικῶν Σωματείων καὶ Ὄργανώσεων μετὰ τῶν Παραρτημάτων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς Χώρας, ἀπηχούντες τὴν φωνὴν ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων οἰκογενειάρχων, εἰς τηλεγραφικῶς σταλεῖσαν πρὸς τὸν Προϋπουργὸν ἑκκλησίῶν των διὰ τὴν προστασίαν τῆς νεότητος, ἐξέφρασαν «μεγάλαν ἀνησυχίαν δι' ἠθικὴν διάβρωσιν Ἑλληνικῆς Νεότητος καὶ οἰκογενείας παρὰ ἀναιδῶς καὶ ἀναισχύντως προκλητικῶν ἐκδηλώσεων ἀνηθικότητος διὰ κινήματογράφου, τηλεοράσεως καὶ ραδιοφώνου, ἀλλὰ καὶ μερίδος ἡμεροησίου καὶ περιοδικοῦ Τύπου, ξένου καὶ Ἑλληνικοῦ».

Γενικὴ εἶναι ἡ εὐχὴ, ὅπως ἡ ἑκκλησία αὕτη εὖρη τὴν δέουσαν ἀπήχησιν, ἵνα «ἐπειγόντως ἐνταθῇ ἔλεγχος κινήματογραφικῶν ταινιῶν, προβολῶν τηλεοράσεως καὶ ἐκπομπῶν ραδιοφώνου, θεσπισθῶσι δὲ ἀυστηρότεροι κινήσεις δι' ἄσεμνα δημοσιεύματα, εἰκόνας καὶ περιγραφὰς Τύπου», «πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικινδύνων διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑθνους συνεπειῶν ἠθικῆς ἀποχαλνώσεως».

Δραῖσις εὐεργετικὴ διὰ τὸ Ἔθνος.

Ἡ δημοσιευθεῖσα Ἐκθεσίς τῶν πεπραγμένων τοῦ Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετιᾶν ἀποδεικνύει, ὅτι τοῦτο ἀνταπεκρίθη ἄριστα εἰς τὸν γενικὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ὅστις, ὡς καθορί-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου μέχρι τῆς 5ης Μαΐου ἔ. ἔτους:

Ἐχοροστάτησε τὴν 21ην Ἀπριλίου εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Δημητρίου Ἀμπελοκήπων κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Μεγάλης Τετάρτης.

Τὴν 22ην Ἀπριλίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθροῦ τῆς Μεγάλης Πέμπτης.

Τὴν 23ην Ἀπριλίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Ἁγίων Παθῶν.

Τὴν 24ην Ἀπριλίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν τὴν μὲν πρωΐαν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀποκαθηλώσεως καὶ τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθροῦ τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ ἐν συνεχείᾳ πρόεστη τῆς περιφορᾶς τοῦ Ἐπιταφίου.

Τὴν 25ην Ἀπριλίου κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀναστάσεως, τελέσας ἐν συνεχείᾳ τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

Τὴν 26ην Ἀπριλίου εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν κατὰ τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν τοῦ Πάσχα.

Πρόεστη τὴν 3ην Μαΐου τῆς εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀθηνῶν τελεσεῖσης Δοξολογίας, ἐπὶ τῇ τρίτῃ ἑπετείῳ

τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, παρουσίᾳ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ Ἀντιβασιλέως στρατηγοῦ κ. Γεωργίου Ζωϊτάκη, τοῦ Ἐξοχωτάτου Πρωθυπουργοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου, τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ἡγεσίας τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας καὶ ἄλλων ἐπισήμων.

Τὴν 5ην Μαΐου τῆς εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τῆς Σχολῆς Χωροφυλακῆς Δοξολογίας ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, προστάτιδος τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

Ἐμίλησε τὴν 5ην Μαΐου ἀπὸ τοῦ Σταθμοῦ Τηλεοράσεως Ἐνόπλων Δυνάμεων περὶ τοῦ προσεχῶς ἐγκαινιζομένου «Κινήματος Ἀγάπης».

Προήδρευσε τὴν 21ην Ἀπριλίου τῆς συνεδρίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κασιματείου Ἰδρύματος.

Συνειργάσθη τὴν 20ὴν καὶ 23ην Ἀπριλίου μετὰ τοῦ Ἐξοχωτάτου Ὑπουργοῦ Συντονισμοῦ κ. Ν. Μακαρέζου.

Τὴν 5ην Μαΐου μετὰ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος Κληρικῶν Ἑλλάδος (NIKE) ἱατροῦ κ. Ἀθανασίου Καραντώνη.

Ἐδέχθη τὴν 21ην Ἀπριλίου τὸν κ. Νικόλαον Καυκᾶν.

Τὴν 22ην Ἀπριλίου τὸν κ. Γ. Ματζαβίνον, τὸν στρατηγὸν κ. Βραδῆν καὶ τὸν ταξίαρχον κ. Θεοδορούλην.

Τὴν 23ην Ἀπριλίου τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι ὑπέβαλον πρὸς τὸν Μακαριώτατον τὰς εὐχὰς των ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα.

ζεταὶ ἐν τῇ ἰδρυτικῇ αὐτοῦ πράξει καὶ διευρυνθῆ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ του Βασιλέως Παύλου, εἶναι «ἢ διὰ καταλλήλων μέσων ἐξέψωσις τοῦ ἠθικοῦ, μορφωτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον περιλαμβάνεται ἡ ἰδρυσις εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς Χώρας προτύπων πρακτικῶν ἐκπαιδευτικῶν κέντρων, ἰδίως ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν, ἢ μετάφρασις καὶ διάδοσις ἐθνητῶν βιβλίων λαϊκῆς μορφώσεως ἐκ τῆς διεθνοῦς βιβλιογραφίας, ἢ ὁργάνωσις ἰδίως εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις ἱστορικῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν μαθημάτων καὶ διαλέξεων, ἢ ἰδρυσις λαϊκῶν βιβλιοθηκῶν καὶ λαϊκῶν μορφωτικῶν κέντρων, ἢ διαφώτισις τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς καλυτέρας δυνατῆς διαίτης καὶ διατροφῆς καὶ πᾶσα ἄλλη πρόσφορος ἐνέργεια».

Συμφώνως πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκθεσιν, τὸ Β.Ε.Ι. ἀνέπτυξε καὶ ἐφήρμοσε πλεῖστα προγράμματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ψυχικὴν ὑγιεινὴν, εἰς τὴν κοινοτικὴν ἀνάπτυξιν, εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἑλληνικοῦ τουρισμοῦ, εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν μόρφωσιν, εἰς τὴν ἀΐξεσιν τοῦ γεωργικοῦ καὶ βιοτεχνικοῦ δυναμικοῦ. Πλέον συγκεκριμένως, στόχοι τῆς πεφωτισμένης αὐτῆς δράσεως ὑπῆρξαν ἡ δασικὴ ὁδοποιΐα, ἡ δανειοδότησις κοινοτικῶν ἔργων, ἡ ἀναδάσωσις πολλῶν περιοχῶν, ἡ κατασκευὴ ἔργων ὑδρούσεως, ἢ ἀνάπτυξις τῆς μελισσοκομίας, ἢ δημιουργία φυτωρίων διαφόρων δένδρων, ἢ ἰδρυσις ποικίλων Σχολῶν (τεχνικῶν, γεωργικῶν, οἰκοκυρικῶν καὶ κοινωνικῆς προ-

νοίας), «Κέντρον Ἀνωτέρων Φυσικῶν Σπουδῶν καὶ Φιλοσοφίας τῆς Ἐπιστήμης», Οἰκοροφείων, Σχολῶν Μαθητείας, Ἱατροπαιδαγωγικοῦ Κέντρον, ὑπηρεσίας ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, σταθμῶν κοινωνικῶν βοηθειῶν, γραφείων τουριστικῶν πληροφοριῶν, προτύπων ξενῶνων καὶ χιονοδρομικῶν ἀναβατήρων. Ἐπὶ πλέον, τὸ Β.Ε.Ι. παρέσχε βοήθειαν εἰς σεισμοπλήκτους περιοχὰς, προώθησε δι' ἐπιτροπῶν καὶ συνεδρίων τὴν κοινοτικὴν ἀνάπτυξιν, ὠργάνωσεν ἐκδρομὰς καὶ κατασκηνώσεις, ἰδρυσε τὴν Ἐθνικὴν Ἑστίαν «Βασίλειος Παύλου», ἣτις μετεξεπαιδεύσε δεκάδας χιλιάδας Ἑλλήνων, ἐφρόντισε διὰ τὸν κινηματογράφον τοῦ χωριοῦ, ἰδρυσε ὁμάδας βοηθείας καὶ βιβλιοθηκῆς ὑπαίθρου, ὠργάνωσε τὴν «Συνάντησιν τῶν Ἀθηνῶν», εἰς τὴν ὁποίαν συνεκεντροῦντο κορυφαῖοι διανοούμενοι ἐξ ὁλοκλήρου τῆς Οἰκουμένης, ἀπέστειλεν ἔντυπα εἰς ἀκριτικὰς περιοχὰς, ἰδρυσε ἔθνικα ἐκπαιδευτήρια, ἐχορήγησεν ὑποτροφίας καὶ χορηματικὰ βραβεῖα, ἰδρυσε φοιτητικὰς ἐστίας, ὠργάνωσε ξεναγήσεις, ἐτόνωσε τοὺς δεσμοὺς τῶν ἀποδήμων Ἑλλήνων μετὰ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα καὶ προσέβη εἰς πλείστας ἄλλας παρομοίας ἐκπολιτιστικὰς ἐνεργείας.

Ἐὰν ἐπὶ πλέον ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ Β.Ε.Ι. εἰργάσθη πάντοτε ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως, καθίσταται φανερόν, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκοσαετία τῆς δράσεώς του ἀπέδωκε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα καὶ ἀπέβη λίαν εὐεργετικὴ διὰ τὸ Ἔθνος.

Παρέκαθησε τὴν 26ην Ἀπριλίου εἰς δεῖπνον εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης.

— Τὴν 3ην Μαΐου εἰς γεύμα ὑπερηλίκων εἰς τὴν ἐνορίαν Ἁγίου Γερασίμου Κουπονίων.

Παρέστη τὴν 3ην Μαΐου εἰς τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐπὶ τῇ τρίτῃ ἐπετειῇ τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967.

Σειρὰ γραμματοσήμεων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου.

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Ταχυδρομείων, διὰ τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου Γραμματοσήμεων, ἀπεδέχθη προθύμως τὴν σχετικὴν πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ ἐκδόσεως σειρᾶς ἀναμνηστικῶν γραμματοσήμεων τῶν ἱεραποστόλων τῶν Σλάβων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, ἡ ὁποία θὰ κυκλοφορήσῃ τὴν 17 Μαΐου ἐ. ἔτους. Ἡ ἐν λόγω ὥραια σειρὰ γραμματοσήμεων ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 κλάσεις συνολικῆς ἀξίας 17,50 δραχμῶν.

Τὸ πρῶτον γραμματόσημον εἶναι ἀξίας 50 λεπτῶν καὶ θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς 6 ἑκατομμύρια τεμάχια. Ἡ παράστασις του, ληφθεῖσα ἐκ μωσαϊκοῦ τῆς Βασιλικῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης, εἰκονίζει τοὺς ἀδελφούς Κυρίλλον καὶ Μεθόδιον ὡς παιδία τελοῦντα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Τὸ δεύτερον γραμματόσημον εἶναι ἀξίας 5 δραχμῶν καὶ θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς 1.300.000 τεμάχια. Παριστᾷ τὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Γ' δίδοντα εἰς τοὺς ἑκατέρωθεν αὐτοῦ καθημένους Κύριλλον καὶ Μεθόδιον ἐντολὴν νὰ μεταβοῦν εἰς τὴν Μοραβίαν πρὸς διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ παράστασις εἶναι εἰλημμένη ἐκ τοιχογραφίας τοῦ 18 αἰῶνος τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας Κιέβου.

Τὸ τρίτον γραμματόσημον εἶναι ἀξίας 2 καὶ 10 δραχμῶν καὶ θὰ κυκλοφορήσῃ εἰς 600.000 τεμάχια. Ἡ παράστασις του, εἰκονίζουσα τοὺς ἀγ. ἀδελφούς Κυρίλλον καὶ Μεθόδιον μεταφράζοντας τὴν Ἁγίαν Γραφήν εἰς τὴν σλαβωνικὴν γλῶσσαν, ἐλήφθη ἐκ τοῦ χειρογράφου Radzawill τοῦ 18 αἰῶνος. Τὸ γραμματόσημον φέρει διάτρησιν εἰς τὸ μέσον πρὸς διαχωρισμὸν εἰς δύο κλάσεις.

Τὰ σχέδια τῆς μὲν κλάσεως τῶν 5 δραχμῶν εἶναι τοῦ χαρτάκου κ. Γ. Βελισσαρίδη, τῶν δὲ λοιπῶν κλάσεων τοῦ ζωγράφου κ. Παν. Γράβαλου.

Ἐπίσης, πρόκειται νὰ ἐκδοθῇ καὶ εἰκονογραφημένος φάκελλος πρῶτης ἡμέρας κυκλοφορίας, ὁ ὁποῖος θὰ φέρῃ ἅπαντα τὰ γραμματόσημα τῆς σειρᾶς ἐσφραγισμένα δι' εἰδικῆς σφραγίδος, καθὼς καὶ ἀπόσπασμα παλαιοῦ σλαβικοῦ κειμένου γεγραμμένου εἰς τὴν Κυρίλλικὴν γραφήν.

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Ταχυδρομείων καὶ τὸ Γνωμοδοτικὸν Συμβούλιον Γραμματοσήμεων διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς παρουσίης ὠραιότητος σειρᾶς ἀναμνηστικῶν γραμματοσήμεων συμβάλλουν σοβαρῶς εἰς τὴν ἔξαρσιν τοῦ μεγάλου ἱεραποστολικοῦ ἔργου τῶν Θεσσαλονικέων ἀδελφῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καὶ γενικώτερον εἰς τὴν προβολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὡς σπουδαίου ἐκπολιτιστικοῦ παράγοντος.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ ὑγεία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου βελτιοῦται σταθερῶς. Συμμορφούμενος πρὸς σχετικὴν συμβουλὴν τοῦ ἱατροῦ καθηγητοῦ κ. Κάρλ Φέλλιγκερ, εἰς τὴν κλινικὴν τοῦ ὁποίου ὑπεβλήθη εἰς ἱατρικὴν ἐξέτασιν, ὁ Παναγιώτατος θὰ παραμείνῃ ἐπὶ τὴ χρονικὴν διάστημα ἀναπαυόμενος εἰς Σέμμεριγκ, ἔνθα διήλθε καὶ τὰς ἀγίας ἡμέρας τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

— Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἐδήλωσεν εἰς Βιέννην, ὅτι κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1970-71 θὰ ἱδρυθῇ ἐν Γερμανίᾳ Ὁρθόδοξος Θεολογικὴ Σχολὴ πρὸς ἐπ'ἀνδρωσιν τῶν ἐν Εὐρώπῃ Ἱ. Μητροπόλεων διὰ κληρικῶν.

— Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μελλίτων, ὅστις ἀναπληροῖ τὸν ἀπόντα Πατριάρχην, ἐξέφρασε πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὴν ἀποστολὴν 10.000 δολλαρίων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὰ ὁποῖα διετέθησαν ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῶν προσφάτων ἐν Τουρίκῃ καταστρεπτικῶν σεισμῶν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Νικόλαος ὁ ΣΤ' μεταβαίνει τὴν 16 Μαΐου ἐ. ἔτους εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου θὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας καὶ Πριμᾶτον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας κ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ. Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ Μακαριώτατος θὰ ἀνακηρυχθῇ ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἐδιμβούργου. Ἐπίτιμος διδάκτωρ τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου θὰ ἀνακηρυχθῇ καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀζώμης κ. Μεθόδιος.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος ἠνώμασε τὴν 13 Ἀπριλίου ἐ. ἔτους ἱππότην τοῦ Τάγματος Ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου τὸν κ. Richard Butler, γραμματᾶ διὰ τὴν Ἑγγύς Ἀνατολὴν τοῦ Τμήματος ἀλληλοβοηθείας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ συμπαραστάσεως τῶν προσφύγων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς δράσεώς του ἀπὸ τοῦ 1960 μεταξύ τῶν προσφύγων τῆς Παλαιστίνης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ κηδεὶα τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κυροῦ Ἀλεξίου ἐγένετο τὴν 21 Ἀπριλίου εἰς τὴν ἐν Ζαγκόρσκ Ἱερὰν Μονὴν Ἁγίου Σεργίου, παρουσίᾳ ἀντιπροσώπων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, τοῦ Βατικανοῦ καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

— Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀνεκήρυξε προσφάτως αὐτόνομον τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν Ἰαπωνίας.

— Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος Κασάτκιν, ὅστις ἔδρασεν ἱεραποστολικῶς εἰς τὴν Ἰαπωνίαν κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ 18 αἰῶνος, ἀνεκηρύχθη ἅγιος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

— Ὁ πρωθιερεὺς τῶν ἐν διασπορᾷ ὀρθόδοξων Ρώσων τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κ. Τρουμπνικόφ φέρεται δηλώσας, ὅτι ἢ ἐν διασπορᾷ Ρωσικῇ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδοκιμάζει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας περὶ χορηγίσεως τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων εἰς τοὺς καθολικούς, διότι τοιαύτην ἀπόφασιν δύναται νὰ λάβῃ μόνον Πανορθόδοξος Σύνοδος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Γερμανὸς ἐδέχθη τὴν 9 Ἀπριλίου ἐ. ἔτους ὁμάδα καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρτ καὶ τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Massachusetts, τῆς ὁποίας ἡγέτο ὁ διάσημος καθηγητῆς κ. Χιοῦστον Σμίθ, συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Ἡ θρησκεία τῆς ἀνθρωπότητος».

— Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία Σερβίας θὰ ἑορτάσῃ ἐφέτος δύο ἰωβηλαία, τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας καὶ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἱδρύσεως τοῦ μεγάλου εὐσεβιστικοῦ κινήματος «Χριστιανικὴ Κοινωνία».

Ὁς γνωστόν, τὸ Πατριαρχεῖον Σερβίας, καταργηθὲν τὸ 1766, ἀνασυστήθη τὴν 30 Αὐγούστου 1920, τῇ εὐμενεί συγκραθεῖσι τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τὸ εὐσεβιστικὸν κίνημα «Χριστιανικὴ Κοινωνία» ἱδρύθη τὸ 1920. Ἡ ψυχὴ τοῦ κινήματος αὐτοῦ ὑπήρξεν ὁ ἐπιφανὴς Ἐπίσκοπος Ἀχρίδος Νικόλαος, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν τοῦ ὁποίου ἀνεπτύχθη καὶ ἐκαρποφόρησε πλουσίως.

— Κατωτέρω δημοσιεύομεν χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἐφετηνὸν μήνυμα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, ἐκ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν εἰκόνα περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γείτονος ὁμοδόξου Ἐκκλησίας. Τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Καὶ ἡμεῖς οἱ Ἀρχιερεῖς, βλέποντες γύρω μας αὐτὴν τὴν ἀπότομον καὶ φοβερὰν ἀποστασίαν ἀπὸ τὴν πίστιν, χάνομεν ἐνίοτε τὸ θάρρος μας καὶ νομίζομεν, ὅτι τὸ πᾶν ἔχασθη. Ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἤδη ἀρχίζομεν νὰ λαμβάνωμεν εἰδήσεις, ὅτι δὲν εἶναι ὅλα τόσον μαύρα ὅσον ἐνομιζάμεν. Καὶ πράγματι, ἐξαιρέσει ὠρισμένων περιοχῶν καὶ πόλεων μας, εἰσέτι ἄνω τοῦ 90% τοῦ λαοῦ μας ἐορτάζουν τὸν προστάτην Ἅγιον τῆς οἰκογενείας, βαπτίζουν τὰ παιδιὰ τῶν καὶ κηδεύουν ἐκκλησιαστικῶς τοὺς νεκροὺς τῶν. Ἀνησυχούμεν ἐνίοτε, διότι κατὰ τὰς Κυριακάς καὶ ἐορτάς τόσον ὀλίγοι ἐκκλησιάζονται, ἀλλὰ ἔρχονται τὰ Θεοφάνεια, ἔρχεται ὁ Ἅγιος Σάββας, ἔρχεται — εἰς τὰς πόλεις — ἡ Μεγάλη Παρασκευὴ, ἔρχονται αἱ πανηγυρεῖς τῶν ναῶν καὶ μοναστηρίων καὶ αἱ ἐορταὶ τῶν ναῶν, ἔρχονται ἡμέραι κατὰ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς μας κοινωνεῖ — καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἐκπληττόμεθα ἀπὸ τὴν παρουσίαν τούτου κόσμου εἰς τοὺς μέχρι χθὲς κενούς ναούς. Ἐχομεν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι σήμερον ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως ἡ κατάσταση εἶναι κατὰ τι καλύτερα ἢ προηγουμένως, πολὺ καλύτερα δὲ τῆς καταστάσεως ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμον. Αἱ εἰς τοὺς ναοὺς ἐορταστικαὶ ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Σάββα, ἐπὶ παραδειγματι, εἶναι κατὰ πολὺ ἐπισημότεραι καὶ μαζικώτεραι ἢ ἄλλοτε, ὁ θρησκευτικὸς τύπος διὰ τὸν λαὸν πολυαριθμότερος καὶ ποιικιλώτερος, ἡ δὲ ἐπισκευὴ ναῶν, ἐνοριακῶν οἰκῶν καὶ μοναστηριακῶν κτιρίων δι' ἐβελουσιῶν εἰσφορῶν τοῦ λαοῦ κάποτε προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν. Νομίζομεν, ὅτι τὸ πρῶτον κῆμα τῆς θρησκευτικῆς ἀποστασίας, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὑπεμείναμεν γενναίως. Κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνην στιγμήν ἡ μεγίστη πλειοψηφία τῶν ἱερέων ἐξηκολούθησε παραμένουσα εἰς τὰς ἐπάλλξεις τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, μόνον δὲ ἀσημαντοῦ ἀριθμοῦ ἐφοβήθη καὶ ἀπεμακρύνθη. Κατὰ τὴν κρίσιν αὐτὰ χρόνια, πολὺ μεγαλύτερον μέρος τοῦ λαοῦ μας ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς θρησκείας ἀπὸ ὅτι ἀνεμένετο. Ὁ Ἅγιος Σάββας ἐβύτησε βαθύτερον τὴν χριστιανικὴν πίστιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ ὅτι ἐνομιζέτο».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱ. Συνόδου, μετὰ τὴν 18ης καὶ 25ης Ἰανουαρίου τ.ἐ. ὠργανώθη εἰς Ρουμανίαν — διὰ πρώτην φοράν ἐφέτος — Ἑβδομάς Προσευχῆς διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα. Τὸ πρόγραμμα, κοινὸν δι' ὅλους τοὺς ναοὺς τοῦ Ρουμανικοῦ Πατριαρχείου, ἤρχισε κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς, 19ης Ἰανουαρίου. Περιελάμβανε δὲ τὰ ἀκόλουθα:

1) Εἰς τὴν πρώτην ἐκτενὴ ἵκεσίαν, μετὰ τὴν μνημόνευσιν τῶν κυβερνώντων τὴν χώραν, τὰς αἰτήσεις: «ὑπὲρ εὐσταθείας πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τοῦ σύμπαντος κόσμου, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν» καὶ «ὅπως ὁ Βασιλεὺς τῆς εἰρήνης καὶ Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ὀδηγήσῃ ἅπαντας τοὺς χριστιανούς εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν». 2) Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἀποστολικῆς καὶ τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς τῆς ἡμέρας, ἀνεγνώσθησαν ἀντιστοίχως ἡ ἀποστολικὴ περικοπὴ Α' Κορ. 1, 10-13· 3, 5-9 καὶ 21-23 καὶ ἡ εὐαγγελικὴ Ἰωάν. 17, 11 καὶ 17-24. 3) Εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐκτενὴ συμπεριελήφθησαν αἱ αἰτήσεις: «Ἐτι δεόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς καταπάσῃ, δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Παναγίου αὐτοῦ Πνεύματος, πᾶν πάθος ὀργῆς, διχονοίας καὶ διαιρέσεως τῶν ἐν πίστει ἀδελφῶν καὶ μετατρέψῃ τοῦτο εἰς ἀγάπην ἀνυπόκριτον καὶ ἀμοιβαίαν» καὶ «ἐτι δεόμεθα ὅπως ὁ Κύριος ἐμφυτεύσῃ εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν τὸ πνεῦμα τὸ ἀγαθὸν τῆς εἰρήνης, τῆς κατανοήσεως καὶ τῆς συμφωνίας μεταξύ ἀνθρώπων καὶ λαῶν». 4) Τὸ κήρυγμα ἀφιρώθη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοήματος καὶ τῶν δεδομένων τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. 5) Τέλος, πρὸ τῆς ἀπολύσεως, ἀνεπέμφθη εἰδικὴ δέησις, ἀναφερομένη εἰς τὴν

πορείαν τῶν χριστιανῶν πάσης ὁμολογίας πρὸς τὴν ὀρθὴν πίστιν καὶ ἐνότητα.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἑβδομάδος 19-24 Ἰανουαρίου, τόσον εἰς τοὺς καθεδρικοὺς ναοὺς καὶ τὰς ἱερὰς Μονὰς, ὅσον καὶ ἅπαντας τοὺς ναοὺς τῆς χώρας, εἰς τοὺς ὁποίους τελεῖται καθημερινῇ Θ. Λειτουργία, συμπεριελήφθησαν εἰς αὐτὴν αἱ ἀνωτέρω αἰτήσεις.

— Μὲ τὴν ἀρμόζουσαν λαμπρότητα ἐωρτάσθη εἰς τὸ Θεολογικὸν Ἰνστιτούτον Βουκουρεστίου ἡ μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Τὴν παραμονὴν, 29ην Ἰαν. τ.ἐ., ἐτελέσθη εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης — παρεκκλήσιον τοῦ Ἰνστιτούτου — ὁ Ἑσπερινὸς μετ' Ἀρτοκλασίας. Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς συνελειτούργησαν ἱερεῖς καθηγηταὶ καὶ φοιτηταὶ τοῦ Ἰνστιτούτου, καθὼς καὶ καθηγηταὶ τοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου. Τὸ θεῖον κήρυγμα ἐγένετο ὑπὸ τεταρτοετοῦ φοιτητοῦ. Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐψάλη ἐπιμνημόσυνο δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πρὸς Κύριον μεταστάντων καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν.

Τὴν ἐπακολούθησαν ἐορταστικὴν συγκέντρωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τελετῶν τοῦ Ἰνστιτούτου ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Ἰουστινιανός. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ προγράμματος τῆς ἑορτῆς ἐτετέλεσθη ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν τοῦ Σεμιναρίου, περιελάμβανε δὲ προσφώνησιν τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ καὶ ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν ὕμνων ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος, μετὰ τὴν προσφώνησιν τοῦ Πρυτάνεως διακόνου κ. Ν. Nicolaescu, ἡ χορωδία τοῦ Ἰνστιτούτου ἔψαλε ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ θρησκευτικὰ ἔξομα. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ αἰδεσ. καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Rămureanu, ἀναπτύξας τὸ θέμα «Ὁ ἱερεὺς, διάκονος τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας». Εἰς τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς ὁ Μακαριώτατος ὠμίλησε δι' ὀλίγων, ὑπογραμμίσας τὴν ἀνάγκην τῆς διαρκούς ἐπαφῆς τῶν ἱερέων μετὰ τῶν κειμένων τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπεσχέθη δὲ εἰς τοὺς παρισταμένους φοιτητάς, ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ τεθῇ εἰς τὴν διάθεσιν των ἕνας τόμος, περιέχων ὅλα τὰ πατερικὰ κείμενα (εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν), τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἱεροῦ κλήρου.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑορτῆς, ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν, ἐπίτιμοι καθηγηταί, πατριαρχικοὶ σύμβουλοι, παλαιοὶ φοιτηταὶ τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι παρεκάθησαν εἰς κοινὴν τράπεζαν μετὰ τῶν φοιτητῶν καὶ σπουδαστῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἐξ ἄρτι κυκλοφορηθεὶς τόμος 12' τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Σόφιας «Ὁ Ἅγιος Κλήμης Ἀχρίδος» τῶν ἐτῶν 1967-1968 περιέχει ἐννέα μελέτας, ἦτοι:

1) Ἐπισκόπου Μακαριοπόλεως Νικολάου, Σχολάρχου τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας, Ἡ Ἀρμενικὴ Λειτουργία (Προκαταρκτικὰ μαρτυρία περὶ τῆς προελεύσεως, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν ιδιομορφιῶν τῆς Ἀρμενικῆς Λειτουργίας, μετάφρασις εἰς τὴν βουλγαρικὴν καὶ σχετικὰ συγκριτικὰ παρατηρήσεις).

2) Ἀκαδημαϊκοῦ Ἰβάν Σνεγκάρωφ, Ἐλληνικὰ ἔγγραφα τῆς Μονῆς Ρίλας (συνέχεια ἐκ τοῦ τόμου 11' τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας).

3) Καθηγητοῦ Ἰβ. Μαρκόβσκυ, Οἱ Ψαλμοὶ (Ἐξηγητικὴ ἔρευνα).

4) Καθηγητοῦ Γ. Παντσόβσκυ, Ἡ ἀρχὴ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης (Ἠθικὴ γενεαλογία καὶ ἀξιολογία).

5) Καθηγητοῦ Βασίλ Ἰβ. Πανδούρσκυ, Ἡ εἰκὼν ἐν Βουλγαρίᾳ.

6) Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπὸ τῆς «Ἀγ. Σοφίας» μέχρι τοῦ «Kachrije Dzami» (Ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Χριστιανικῆς Τέχνης—Βυζαντινῆ Τέχνη).

7) Καθηγητοῦ πρωθ. Ράτκο Ποπτοντὸρωφ, Ἡ θέσις καὶ ὁ ρόλος τῶν λαϊκῶν εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς αἰῶνας (Ἱστορικο-κανονικὴ μελέτη).

8) Ἀρχιμ. Σεραφείμ, Ὑφηγητοῦ, Ἡ ἐν Χριστῷ ἕνωσις τῶν δύο φύσεων κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ἀντιχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν.

9) Πρωθιερέως Μπλαγκόη Τσιφλιάνωφ, Ὑφηγητοῦ, Ἡ Προσκομιδῆ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ὁ Πάπας Παῦλος ΣΤ' ἀπέστειλε πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Μόσχας Σεβ. Μητροπολίτην Ποιμένα συλλυπητήριον τηλεγράφημα ἐπὶ τῇ ἐκδημίᾳ πρὸς Κύριον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου. Εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου, ἥτις ἐγένετο τὴν 21 Ἀπριλίου, τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὸν Πάπαν ἐξέπροσώπησεν ὁ καρδινάλιος Willebrands, Πρόεδρος τῆς Γραμματείας διὰ τὴν ἕνωσιν τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ ἐξ Ἱεραρχῶν Λειτουργικῆ Ἐπιτροπῆ τῆς Γαλλίας ἀπεφάνθη, ὅτι εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις (ὁσάκις δὲν ἐπαρκεῖ ὁ ἱερεὺς λόγῳ ἀσθενείας, ἡλικίας κλπ.) δύνανται ἐν Γαλλίᾳ νὰ μεταδίδουν τὴν θείαν Κοινωνίαν λαϊκοί, μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο ἐξουσιοδοτοῦμενοι.

Τὴν 1 Ἀπριλίου ἐ. ἔτους ἐφρονεῦθη ἐν Γενεύῃ εἰς ὄδικόν ἀτύχημα ὁ Λέων Φόλκερ, γενικός ἀρχηγὸς τῶν Λευκῶν Πατέρων, οἱ ὅποιοι ἀσκοῦν ἱεραποστολικὸν ἔργον εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Τὴν 14, 15 καὶ 16 Ἰουλίου ἐ. ἔτους συνήλθεν εἰς Ρώμην ἡ ὀλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς «de Propaganda Fide», ἡ ὁποία ἡσχολήθη μὲ τὸ θέμα τῶν κατηχητῶν, ἥτοι μὲ τὴν παρῶσαν κατάστασιν τῶν κατηχητῶν, μὲ τὰ προβλήματα τοῦ θεσμοῦ καὶ μὲ τὸ μελλοντικὸν πρόγραμμα.

Τὸ Βατικανὸν ἐκυκλοφόρησε τὴν 29 Ἀπριλίου σειράν ἐκ τριῶν ἀναμνηστικῶν γραμματοσήμων τῆς Α' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀναδιοργανοῦται εἰς τὴν κορυφήν. Οὕτως ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐξ ὀκτώ μελῶν, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Καντερβουρίας καὶ Ὑόρκης. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ εἶναι τετραπλῆ, ἥτοι 1) ἡ φροντίς διὰ τὸν κλήρον, 2) ἡ μόρφωσις τῆς νεολαίας, 3) αἱ ἱεραποστολαὶ καὶ ἡ ἐνότης, καὶ 4) ἡ σχέσις Ἐκκλησίας καὶ κοινωνίας.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ἐξέπροσώπηθη κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Μόσχας Κυροῦ Ἀλεξίου ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Γενικοῦ Γραμματέως αὐτοῦ πάστορος Ἀλαν Μπράς. Ἐπίσης, ἐτελέσθη ἐπιμνημόσυνος δέησις εἰς τὸ ἐν Γενεύῃ Κέντρον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἐπίτιμος πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου πάστορ W. A. Visser't Hooft ἐξῆρε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἐκδημήσαντος Πατριάρχου Ἀλεξίου, ὁ ὁποῖος ἐξῆρε εἰς περίοδον μεταβολῶν ἀνευ προηγουμένου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ.

Ἀπὸ τῆς 12 μ' ἕως τῆς 18 Ἰουλίου ἐ. ἔτους θὰ συνέλθῃ εἰς Τόκιο τὸ Παγκόσμιον Συνέδριον Βαπτιστῶν, τοῦ ὁποίου θὰ μετᾶσθουν 8000 περίπου άτομα. Τὸ Συνέδριον θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὸ θέμα: «Ἡ καταλλαγὴ διὰ τοῦ Χριστοῦ».

Τὴν 11 Μαρτίου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας καὶ Πριμᾶτος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας κ. Μιχαὴλ Ράμσεϋ καὶ ὁ καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Βρυξελλῶν καρδινάλιος Λέων Suenens ὠμίλησαν ἐνώπιον 2000 ἀνθρώπων εἰς τὴν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ προτεσταντικῇ ἐκκλησίᾳ «Riverside». Οὗτοι ἐκάλεσαν ὅλους τοὺς χριστιανοὺς νὰ ἐργασθῶν διὰ τὴν ἐνότητα. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ράμσεϋ, ἀναφερόμενος εἰς τὸν Οἰκουμενισμόν, εἶπε τὰ ἑξῆς: «Ἡ Οἰκουμενικὴ Κίνησις δὲν εἶναι ἀμυντικὴ ἐνέργεια μᾶς θνησκούσης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πίστεως καὶ τοῦ θάρρους ἐκείνων, οἱ ὅποιοι τὴν ὑποστηρίζουν».

Ἀπὸ 7ης μέχρι 10ης Μαΐου ἐ. ἔτους ἐπραγματοποιήθη εἰς τὴν Βηρυτὸν παγκόσμιος σύσκεψις Ὀρθόδοξων, Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων, ἡ ὁποία ἡσχολήθη μὲ τὴν ἐν Παλαιστίνῃ ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν.

ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι» ἐκυκλοφόρησεν εἰς Λωζάνην ἀξιόλογον βιβλίον, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν λειτουργικὴν ζωὴν καὶ τὴν ποιμαντικὴν δραστηριότητα τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος, Ρωσίας καὶ Ρουμανίας, καθὼς καὶ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐντὸς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΛΙΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 34 παρ. 2 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ ἐφημερίου: 1) ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν (παλαιὸς) Περιστερίου, β) Ἀγ. Αἰκατερίνης Πετραλώνων καὶ γ) Ἀγ. Βαρβάρας (Παλ. Φαλήρου), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἐφημεριακὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω μνημονευθέντος Κανονισμοῦ ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσως κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νουνομισμένα πιστοποιητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 16 Ἀπριλίου 1970.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 33 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι μίαν θέσιν ἐφημερίου τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀναλήψεως Χριστοῦ Κορωπίου, 2) Ἀγίου Δημητρίου Κερατέας, 3) Ἀγίου Ἰωάννου Γέρακα καὶ 4) Ἀγίου Κωνσταντίνου Νέας Μάκρης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, πρὸς ἀνακλήρῳξιν τῶν ὡς Ἐφημεριῶν.

Ἐν Κηφισῇ τῇ 2 Μαΐου 1970.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρῳξιν ὑποψηφίου, πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Βόλῳ Ἱ. Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, παρακαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 «Περὶ Ἱ. Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», ἄρθρ. 34 παρ. 1α ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ.

Ἐν Βόλῳ τῇ 28 Ἀπριλίου 1970.

† Ὁ Δημητριάδος ΗΛΙΑΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἐλασσώνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 33 καὶ 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: 1) Τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς πόλεως Ἐλασσώνος, 2) τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Στεφανοβούνου καὶ 3) τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος Βλαχογιαννίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσῆς προκηρύξεως ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ὑμῖν τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 36 τοῦ ὡς ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καθοριζόμενα πιστοποιητικὰ καὶ δικαιολογητικὰ.

Ἐν Ἐλασσώνι τῇ 4 Μαΐου 1970.

† Ὁ Ἐλασσώνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἄ. Κορακίδου, Τὰ ἀνθρώπινα δάνεια εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ Λόγου ἐν τῇ ὀρθοδόξῃ ἐλληνικῇ ὁμολογίᾳ. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία». Ἀθήναι 1970, σελ. 23.

Σάββα Ἀγουρίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ θεολογία τοῦ Albrecht Ritschl (1822-1889). Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας». Ἀθήναι 1969, σελ. 49.

Γοῦ αὐτοῦ, Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν ἅγιον Εἰρηναῖον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν περὶ ἀνθρώπου εἰκόνα τῶν Γνωστικῶν. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ τόμου «Ἀπόψεις Χριστιανικῆς Ἀνθρωπολογίας». Θεσσαλονίκη 1970, σελ. 20.

Βασιλείου Γ. Ἀτέση, Μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Κηρύγματα εἰς τὰς Κυριακὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀθήναι, 1970, σελ. 367.

Φιλοποίμενος Β. Καρατζᾶ, Στὴν κόλαση ἐνὸς παραδείσου. Ἐκδόσεις «Φῶς». Χριστιανικὴ Ἐνωσις Ἐργαζομένης Νεολαίας. Σελ. 263.

Κωνστ. Ἰω. Σακελλάρη, καθηγητοῦ, Ὁ ἀνθρωπισμὸς εἰς τὴν ἱστορικὴν συνάντησιν Χριστιανισμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Θέσεις καὶ Ἰδέαι» συμπληρωμένον. Ἀθήναι 1970, σελ. 40.

Γοῦ αὐτοῦ, Τὸ χρυσοστομικὸν κήρυγμα ὡς κίνητρον συγχρόνου θεολογικῆς πορείας. Θεσσαλονίκη 1970, σελ. 86.

Abba Salama, Ἐπιθεώρησις τῆς Ἐταιρείας Ἑλληνοαιθιοπικῶν Σπουδῶν, Addis Ababa 1970, σελ. 270.

Χρυσοστόμου Θέμελη, Μητροπολίτου Μεσσηνίας, Χριστιανέ μου, Καλαμάτα 1969, σελ. 192.

Ἀθανασίου Θεοχάρη, Δρος Θ. τοῦ Παν/μίου Στρασβούργου, Περὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἱερατικῶν κλήσεων. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἀνάπλασις». Ἀθήναι 1970, σελ. 29.

Virgil Gheorghiu, Ἐνα ὄνομα γιὰ τὴν αἰωνιότητα. Μετάφρασις Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου Κ. Στύλιου. Ἐκδόσεις «Γῆνος». Ἀθήναι 1970, σελ. 243.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἰωαννῖνων ΣΕΡΑΦΕΙΜ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ : Δραχμαὶ 100 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ : Δολλάρια 4 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»
δρχ. 6.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κων. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ ἀνθρωπιστικὸν ἰδεῶδες κατὰ τὸν «Προτρεπτικόν» τοῦ Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως.

Λέβ Ζιλλέ, Ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ. Μετάφρασις Πρωτοπρ. Κων/νου Φούσκας, Δ. Θ. καὶ Φ.

Κωνσταντίνου Ν. Τριανταφύλλου, Ἐλληνες μοναχοὶ τῆς Ν. Ἰταλίας καταφυγόντες εἰς Πάτρας τὸν 9' αἰῶνα.

Κωνσταντίνου Κ. Παπουλίδη, Σοφιολογία καὶ πνευματολογία παρὰ S. Boulgakoff καὶ Lossky.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Προκηρύξεις ἐκλογῆς ἱερέων.

Νέα βιβλία.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφ. 710.734.